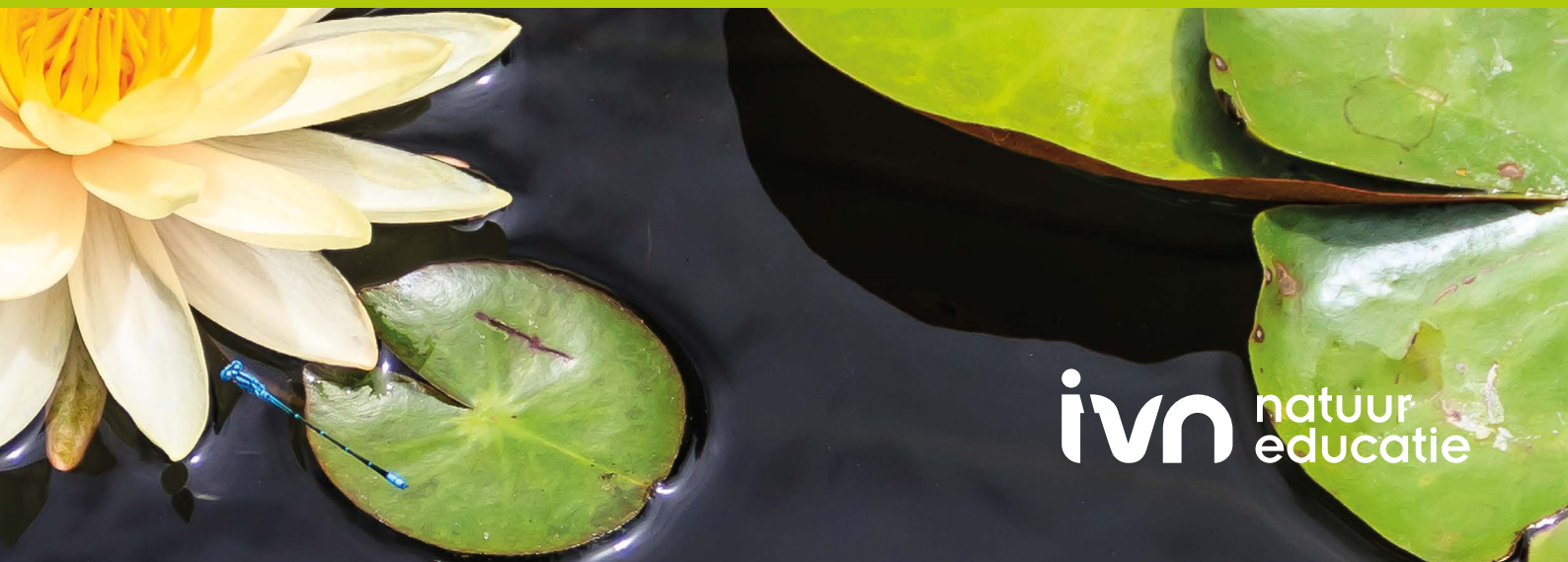

Jaarverslag 2022

17 mei 2023

Voorwoord

Beste natuurliefhebber,

We vergeten het soms een beetje. Maar de natuur, dat zijn wij. Van nature verbonden. Eén. Ooit was dat een vanzelfsprekendheid, maar ergens hebben wij een afslag genomen. Naar een plek waar de natuur op de tweede plaats komt. Waar over de natuur wordt gesproken als iets dat los van ons bestaat. De laatste jaren zien we wat dat betekent. Daar kan niemand omheen. Toch gaan we over tot de orde van de dag. Het voelt te groot. Te onbeheersbaar. Te ver weg.

Maar stel nou dat we het veel dichterbij huis zoeken? Stel dat we weer zouden inzien dat wij onderdeel zijn van de natuur? Dat we ons ontspannen en gelukkig voelen als we dit ervaren. Dan is er ruimte voor een nieuwe verbinding tussen mens en natuur. Eén waarbij we meer respect en liefde tonen voor de natuur. En dus voor onszelf.

IVN is een natuurbeweging. Met onze programma's laten we zien dat het anders kan. Onze educatie en natuurbeleving laat je ervaren dat de natuur geen plek is waar je naartoe gaat. Nee, het is een plek waar je thuiskomt. Waar je bent, wie je bent, zonder oordeel. Waar je je verwondert, waar je bewondert.

We zijn trots op onze resultaten in 2022. We ondersteunden heel veel kinderopvanginstellingen en scholen om hun omgeving te vergroenen en om deze omgeving een plek te geven in het dagelijks (les) programma. We startten een beweging om de GGZ te vergroenen en de terreinen rondom de instellingen een plek te geven in het contact met cliënten. Onze vrijwilligers namen honderdduizenden mensen mee de natuur in en lieten hen het wonder aan den lijve ervaren. In een tijd waarin veel verandert, doet IVN nog steeds waar ze goed in is: mensen verbinden met natuur. We hopen daarmee nog lang door te gaan!

Hartelijke groeten,

Jelle de Jong (directeur-bestuurder) en Hans Gilissen (voorzitter Raad van Toezicht)

Inhoudsopgave

Groeierende revolutie in het basisonderwijs	4
Groeierende en bloeiende IVN-scholenwerkgroepen	4
Vergroening van de leefomgeving	6
Natuurjuffen en Natuurmeesters	6
Campagnes	6
Een natuurlijke leefomgeving	8
Gezonde buurten	8
Werklandschappen van de Toekomst	10
Groene GGZ	11
Zelf aan de slag in de tuin	13
Kom mee naar buiten	16
Recreatie	16
Gastheer van het Landschap	16
Beleefweken	18
IVN Trektochten	18
Nationale Parken	19
JongIVN	20
Nature Bits	20
WoesteLand	20
Educatie en communicatie	21
Educatie	21
Bereik	22
Communicatie	23
Bestuur en organisatie	25
Integriteit en veiligheid	25
Medewerkers (P&O)	26
Ontwikkeling personeel	26
Managementteam	27
Landelijke Raad	27
Raad van Toezicht	27
Verantwoordingsverklaring	28
Optimaliseren omgang met belanghebbenden	29
Fondsenwerving en Nationale Postcode Loterij	30
Financieel beleid	31
Algemeen	31
Bestuurlijke en financiële richtlijnen	32
Samenvatting financiële resultaten	33
Toekomst, begroting 2023 en Vereniging IVN	35
Jaarrekening	36

Marleen Annema

Groene revolutie in het basisonderwijs

IVN Natuureducatie ziet de natuur als het beste klaslokaal voor kinderen. Waar ze leren in en van de natuur. Waar ze zich gezond kunnen ontwikkelen en kennis en vaardigheden opdoen om bij te dragen aan een duurzame planeet. Samen met het basisonderwijs en de kinderopvang werken we aan een beweging die natuur weer terugbrengt in het basisonderwijs en kinderopvang en die ervoor zorgt dat kinderen weer verliefd worden op de natuur. Dat doen we

door met onze campagnes aandacht te vragen voor het belang van natuurrijk onderwijs en kinderopvang. Door werk te maken van het fysiek vergroenen van schoolplein en klaslokalen. Door leerkrachten en pedagogisch medewerkers via offline en online trainingen te ondersteunen met onze kennis over buitenles en natuuronderwijs. En door met onze vele enthousiaste vrijwilligers leerkrachten te helpen bij magische natuurlessen.

Groeiende en bloeiende IVN-scholenwerkgroepen

Onze Natuurhelden op school, vrijwilligers die natuureducatie op en rondom school aanbieden, organiseerden maar liefst 2.220 activiteiten. Hiermee lieten zij 67.516 leerlingen de natuur beleven! Om deze IVN-scholenwerkgroepen te ondersteunen en stimuleren werkten we samen met vrijwilligers aan een plan van aanpak voor 2022 en 2023. We spraken af om gezamenlijk te gaan werken aan een vernieuwde basisopleiding jeugdnatuurbegeleider, ontsluiting van

educatief aanbod waar vrijwilligers gebruik van kunnen maken. Daarnaast stroomlijnen we de communicatie en campagnes zodat we hetzelfde verhaal vertellen en zo nog meer impact maken.

Op diverse plekken in het land zijn nieuwe groepen Natuurouders opgeleid en gestart, bijvoorbeeld door IVN Heeze-Leende, IVN Son en Breugel en IVN 's-Hertogenbosch.

IVN Heerenveen: Natuurbeschermers van de toekomst

'IVN Heerenveen had altijd al kinderactiviteiten, maar het was veel beperkter dan nu', zegt secretaris Ria Wijngaard. 'IVN'ers van onze afdeling wilden meer met kinderen doen. We zijn een samenwerking aangegaan met NME Drachten, waar we materialen lenen, en de NME-coördinator heeft vanuit de gemeente financiën gekregen om ons te ondersteunen. Zij legt contact met de scholen om onze programma's aan te bieden. In het onderwijs komen de leraren lang niet altijd aan natuureducatie toe.

Als een kind heel enthousiast is over een natuuractiviteit, geven we hem of haar een foldertje mee van de Wâldstruners, de groep die is opgericht voor zeven- tot twaalfjarigen. Twee jaar geleden hebben twee IVN Natuurgidsen-in-opleiding die club samen met een paar bestuursleden opgericht. Eens per maand gaan ze op stap. Er zijn al meer dan veertig kinderen aangesloten. De kinderen hebben al broeihopen voor ringslangen aangelegd, er is iemand langsgeweest die verteld heeft over oeverzwaluwen en er staat een middag over vleermuizen gepland.

We hebben heel wat nieuwe vrijwilligers binnen onze IVN-afdeling gekregen doordat er een Natuurgidsenopleiding is afgerond, maar ook doordat één van onze vrijwilligers heel gericht is gaan werven in haar netwerk, met name onder gepensioneerde onderwijzers. We komen ook geregeld op scholen en als we merken dat juffen of meesters interesse hebben, nodigen we ze uit om mee te helpen.

Zelf ben ik kleuterleidster geweest, ik heb in de kinderopvang gewerkt en ik ben ecologisch hovenier. Als ik met die kinderen bezig ben, komt dat allemaal samen. Het is zo mooi en waardevol om kinderen te laten ervaren waar je paddenstoelen of bodemdierpjes kunt vinden en daarover te vertellen. Misschien herinneren ze zich zo'n ervaring nog als ze volwassen zijn. Zo geven we door hoe belangrijk de natuur is en gaan ze er hopelijk zorg voor dragen.'

BSO krijgt hulp van IVN Zwolle

IVN wil kinderen zo vroeg mogelijk in aanraking laten komen met natuur. Dat idee is ook de basis van BSO de Groene Helden in Nieuwleusen en Balkbrug in Overijssel. Maar het vraagt wel wat van de medewerkers om jonge kinderen te begeleiden en uit te dagen in hun ontdekkingstocht door de natuur. De Scharrelkidsgroep van IVN Zwolle werd daarom benaderd met de vraag of ze de medewerkers van de BSO een training konden geven. Met cofinanciering van het IVN Scharrelkidsfonds werd een programma op maat gemaakt. In vier seizoensgebonden workshops werden de BSO-medewerkers getraind om samen met de kinderen hun zintuigen nog beter in te zetten. Jolien Frielink (coach bij de Groene Helden): 'We leerden verbanden waar te nemen in de natuur. Door het in de praktijk te doen, bracht het nieuwe inzichten.'

Vergroening van de leefomgeving

In 2022 is IVN landelijk actief geweest met het stimuleren om schoolpleinen en klaslokalen te vergroenen. Samen met onze partners Royal Lemkes en Presikhaaf Schoolmeubelen zorgden we voor 140 IVN BinnenBossen in klaslokalen.

In sommige provincies zijn vele schoolpleinen vergroend, in andere is er hard gewerkt om dat in de toekomst mogelijk te maken. Soms wordt er samengewerkt met de provincie die een regeling heeft getroffen om schoolpleinen te vergroenen, zoals in Zeeland, Drenthe, Noord-Brabant en Overijssel. In Noord-Holland zijn er gemeenten actief, zoals gemeente Zaanstad. In Amsterdam worden scholen ondersteund bij het proces, maar zijn er geen schoolpleinen vergroend door IVN. In Zuid-Holland is de gemeente Rotterdam ondersteund in de vergroening van pleinen en is er een regeling ontwikkeld om in 2023 te starten op 16 à 17 schoolpleinen. Ook is hier met de provincie en meerdere gemeenten de ambitie uitgesproken om tot 2030 de helft van alle pleinen te vergroenen.

Landelijk wordt met diverse partijen samengewerkt om nog veel meer schoolpleinen te vergroenen, te gebruiken als inspirerend leerlandschap tijdens schooltijd én als een gezonde, groene 'huiskamer' van iedere buurt. Zo werkt IVN samen met het ministerie van VWS aan gezonde schoolpleinen, waarbij 5 gemeenten zijn geselecteerd om als ambassadeur andere gemeenten te stimuleren om ook te vergroenen. Met een bijdrage van de Postcode Loterij wordt samengewerkt aan de Natuurrijke Schooldag waarbij groene schoolpleinen een prominente rol vertolken, en in samenwerking met de Bernard van Leer Foundation wordt gewerkt aan een training om ambtenaren te helpen groene schoolpleinen gemakkelijker als integraal beleid in te zetten.

Aantal vergroende schoolpleinen in 2022 (met hulp van IVN)

Drenthe	6
Flevoland	3
Friesland	0
Gelderland	11
Groningen	0
Limburg	0
Noord-Brabant	55
Noord-Holland	5
Overijssel	37
Utrecht	10
Zeeland	8
Zuid-Holland	6
Totaal	141

Natuurjuffen en Natuurmeesters

IVN heeft dit jaar bijna 1800 leerkrachten getraind. Bij alle trainingen werd er gewerkt aan de competenties van leerkrachten omtrent buiten lesgeven. Inhoudelijk varieerden de trainingen van een gewone reken- of taalles buiten tot lessen in een Tiny Forest en thema-trainingen over paddenstoelen, spinnen of voedsel. In totaal zijn er 95 trainingen gegeven op vele verschillende locaties in het land. Zes trainingen zijn online gegeven. 16 basisscholen ontvingen een financiële bijdrage uit ons IVN Groene Schoolpleinen Fonds om hun natuureducatie op en rond het groene schoolplein een impuls te geven.

Campagnes

Met diverse campagnes hebben we vele kinderen weer een beetje verliefd laten worden op de natuur. O.a. door Buitenlesdag op scholen, ModderDag op de kinderopvang en de Slootjesdagen voor scholen en ouders met kinderen.

De buitenbanjers van IVN Woerden

IVN Woerden bestaat nu ruim 40 jaar en sinds de oprichting hebben ze een succesvolle jeugdgroep. De Bosuilen, destijds in de basisschoolleeftijd, werden de Velduilen toen ze naar het voorgezet onderwijs gingen. Ze wilden nog geen afscheid nemen van IVN... Zo ontstonden twee jeugdgroepen onder begeleiding van stedelijk ecooloog en IVN'er André van Kleinwee, die naast coördinator van de jeugdgroepen ook al lange tijd voorzitter is van de afdeling. Na een korte stop werd in 2010 een doorstart gemaakt waarbij de kinderen zelf een nieuwe naam mochten verzinnen: de Buitenbanjers (7-12 jaar). Deze hechte jeugdgroep bestaat inmiddels ruim tien jaar en is uitgegroeid tot maar liefst 25 jongens en meiden.

We vroegen André naar het geheim van hun succesvolle jeugdgroepen. Zijn tip: 'Je moet ontdekken waar ze enthousiast van worden.' De jonge Buitenbanjers worden blij van speurtochten met natuuropdrachten, zelf appelmoes maken of creatieve activiteiten zoals spinnen knutselen. Er is ook een keer een egelopvang komen vertellen over de egel in stedelijk gebied en over egelvriendelijke tuinen. 'We zitten in een mooi gebied voor egels, dus op een zaterdagochtend hebben de kinderen zelf vier egels mogen loslaten.' Omdat kinderen al vanaf jonge leeftijd kunnen meedoen bij de Buitenbanjers, krijgen ze veel mee vanuit IVN. 'Daarmee planten we het zaadje. Al spelende ontdekken ze van alles en leren ze over de natuur. In weer en wind. Dat is zo belangrijk voor ze! Bovendien leren ze om zuinig te zijn op de groene omgeving en deze goed te onderhouden en beheren.'

Natuurschool: Schoolreisje in de natuur

Op schoolreisje in de natuur, dat biedt de Natuurschool op twee locaties in Nederland. In de duinen bij Noordwijk en bij Lauwersoog, waar wadlopen hét paradepaardje is. De Natuurschool is als schoolreisje uniek in Nederland: een hele dag worden de kinderen ondergedompeld in de natuur. Veel sport en spel, veel natuurbeleving. IVN nam de Natuurschool twee jaar geleden over, na 30 jaar schoolreisjes voor meer dan 500.000 kinderen. Leonie, IVN-projectleider van de Natuurschool, vertelt: 'Je hebt als gids best een grote verantwoordelijkheid. Het is niet zomaar een excursie, het is het schóólreisje. Dat betekent dat het voor iedere groep opnieuw de leukste dag van het jaar moet zijn.' Gids Arianne vult aan: 'Het is vooral ook zo fijn dat de klas de hele dag met elkaar is, je maakt echt samen iets mee. Dat is bij een schoolreisje in een pretpark wel anders.'

Het programma in Noordwijk draait op zo'n tien tot vijftien gidsen. Het is een diverse en hechte groep, die dit werk vaak als bijbaan naast hun werk of studie doet- ze krijgen er een vergoeding voor. Elk jaar valt ongeveer de helft af, omdat deze gidsen bijvoorbeeld een nieuwe baan hebben of verhuizen. Er komen dus ook elk jaar nieuwe gidsen bij, die een uitgebreide training krijgen. Projectleider Leonie vertelt: 'De gidsen houden van buiten zijn, en ook van een beetje gek doen. Ze hebben een drive om kinderen en de Nederlandse natuur dichter bij elkaar te brengen. En ze hebben vaak een goede conditie, want zo'n hele dag in de duinen en het zand gaat je niet in de koude kleren zitten.'

Een natuurlijke leefomgeving

In 2022 heeft IVN zich ingezet voor een beleefbare leefomgeving: belangrijk voor de mens en belangrijk voor het herstel van biodiversiteit in Nederland. Natuur nabij zorgt voor gezonde en gelukkige mensen en vormt een bijdrage aan toenemende klimaatproblemen als hittestress en wateroverlast.

We hebben bewoners, gemeenten, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, organisaties en medewerkers voorzien van inspirerende voorbeelden en laagdrempelige handelingsperspectieven. Door zelf aan de slag

te gaan leer je immers de natuur in je omgeving kennen en ontdek je wat je kunt bijdragen. Met een groot project als Gezonde Buurten bereiken we mensen in hun woonomgeving. In 2022 is daar met Werklandschappen van de Toekomst een impuls bijgekomen voor de werkomgeving. Via Groene GGZ ontsloten we een nieuwe tak binnen de gezondheidszorg. Bewoners konden zelf direct aan de slag met het Tuiny-productaanbod en werden extra gestimuleerd via de grote Bloementuintjes-campagne in samenwerking met Albert Heijn.

Gezonde Buurten

Hoe mooi zou het zijn, als elk kind gezond kan opgroeien in een buurt met een uitnodigende, natuurlijke plek om te spelen, bewegen en ontdekken? En waar je als bewoner elkaar kunt ontmoeten, kunt genieten en actief recreëren? Dat is wat we met het programma Gezonde Buurten willen. Gezonde Buurten is een samenwerking tussen IVN, Jantje Beton en JOGG, waarin we ons sterk maken voor een gezamenlijke ambitie: Elke buurt wordt een gezonde, natuurlijke buurt!

Sinds 2021 kan er in 13 Gezonde Buurten volop worden gespeeld en zijn er allerlei activiteiten waarbij burens elkaar ontmoeten. Vanaf het najaar van 2022 is er een start gemaakt met nog 9 nieuwe plekken in de gemeentes Weert, Meierijstad, Leiden, Nijmegen, Enschede, Amsterdam Zuidoost, Eindhoven en Veendam. En, heel bijzonder, ook op Bonaire. Geïnspireerd door de Gezonde Buurten-aanpak gaan gemeenten die al eens aan het programma hebben meegedaan, nu op eigen houtje verder: Breda heeft inmiddels al een tweede Gezonde Buurt gerealiseerd en ook in Apeldoorn is de tweede in zicht.

In 2022 is een opschalingsplan geformuleerd om Gezonde Buurten van 13 naar 100 buurten op te schalen, met als ambitie om uiteindelijk elke buurt een Gezonde Buurt te laten zijn. Wij zien de Gezonde Buurt als het nieuwe normaal: een aanpak waarin co-creatie en participatie van volwassenen én kinderen centraal staan om een buurt te herinrichten met natuur-, speel- en ontmoetingsplekken. We zien dat onze ambitie steeds breder wordt omarmd. Op 7 september 2022 waren Marjolijn Sonnema, directeur-generaal Volksgezondheid van het ministerie van VWS en Arjen van Drunen, wethouder Wonen en Onderwijs op bezoek in de Bredase Gezonde Buurt om zelf kennis te maken met het mooie programma (zie video).

Video Gezonde Buurten

<https://www.youtube.com/watch?v=RWeztZiwXK8>

Website Gezonde Buurten

<https://www.ivn.nl/aanbod/gezonde-buurten/>

De kruidentuin van IVN Oldenzaal-Losser

In het Twentse Losser onderhoudt een groep van dertien IVN'ers een kruidentuin bij een verpleeg- en verzorgingstehuis. Coördinator Carla Oostrik volgde tientallen jaren geleden de Natuurgidsenopleiding, net als veel anderen van de groep. Eerder werkten ze als Schoolgidsen, en sinds 1991 pakten ze de kruidentuin erbij op. De meeste vrijwilligers zijn nu in de zeventig en sommigen werken al dertig jaar in de tuin. Elke eerste woensdag van de maand is er een gezamenlijke werkmiddag, daarnaast werkt de groep in tweetallen. Er wordt onkruid gewied en snoeiwerk verricht.

In de kruidentuin staan zeker zestig soorten kruiden: medicinale kruiden, keukenkruiden en verfkruiden. Soms komen er bewoners van het verpleeg- en verzorgingstehuis langs, met familie. 'Als wij er op dat moment toevallig zijn, vinden ze het heel leuk om van ons te horen wat er groeit en bloeit. We laten de bewoners ruiken en voelen. Zo af en toe hoor ik dan een opmerking als: "Mijn moeder heeft een hele tijd geen reactie laten zien, maar het ruiken en zien van de kleurige bloemen rakelt herinneringen op." Soms gaan bewoners op het bankje zitten, lekker genieten. In de zomer zit er heel veel kleur in de tuin en fladdert er van alles rond. Dat is voor iedereen leuk om te zien.'

Carla vindt het fijn om in de tuin met verschillende soorten planten bezig te zijn. 'Om te kijken hoe het elk jaar weer opkomt, hoe het groeit. En het sociale aspect van op gezette momenten met de tuingroep bezig zijn, heeft ook meerwaarde.'

Werklandschappen van de Toekomst

Wanneer je aan een bedrijventerrein denkt, volgt vaak een beeld van een grijze onaantrekkelijke plek, waar je liever niet langer dan nodig wilt doorbrengen. Laat staan een plek waar je geniet, je verbindt met de natuur, of een plek die een bijdrage levert aan de lokale leefomgeving. En dat is zonde! Er zijn in Nederland 3.500 bedrijventerreinen, bij elkaar 100.000 hectare. 30% van al onze banen zijn eraan verbonden. Het is momenteel de snelst groeiende gebiedscategorie: het kabinet voorspelt dat er rond 2030 behoefte is aan 700.000 (!) hectare bedrijventerrein. Dit is nog meer dan alle gronden van Staatsbosbeheer, LandschappenNL en Natuurmonumenten bij elkaar opgeteld. Deze plekken hoeven geen harde barrière te vormen voor de natuur. Werklandschappen kunnen wel degelijk biodivers zijn en een prettige omgeving vormen voor mensen die er werken of in de buurt wonen.

In 2022 werkte IVN aan de aanvraag van een Nationaal Groeifonds 'Werklandschappen van de Toekomst'. Met een coalitie van 30 partners willen we komende 9 jaar werken aan een systeemdoorbraak. In november heeft het Groeifonds de aanvraag gehonoreerd en zal de coalitie bedrijventerreinen middels kennis en innovatie blijvend transformeren naar groene, gezonde, klimaatbestendige, energieneutrale en biodiverse (werk)landschappen. Landschappen door heel Nederland, waar mensen zich op dagelijkse basis kunnen verbinden met natuur en natuurpositief gedrag wordt gestimuleerd. Eind 2022 hebben diverse IVN-afdelingen meegedacht hoe zij lokaal deze beweging kunnen steunen en in verschillende provincies wordt er al hard gewerkt aan programma's rondom groene gezonde bedrijventerreinen, zoals in Zuid-Holland.

Bedrijven en woningbouwcoöperaties in actie

Naast het initiëren van Werklandschappen van de Toekomst werden er in 2022 diverse pilots gedaan voor meer groen in de werkomgeving. Zo toverde Festo bedrijventerreinen om tot een bloemende en zoemende tuin. Ook Kone zette de stap van beton naar natuur en Sadc spreekt de wens uit dat Schiphol Trade Park de groenste wil zijn.

Ook woningbouwcoöperaties en projectontwikkelaars zetten stappen in de groene richting. Eigenhaard woningbouwcorporatie vergroent bij een nieuwbouwcomplex in Amsterdam en Era Contour projectontwikkelaar doen dit op het Carnisse Eiland in Rotterdam.

Groene gezonde bedrijventerreinen Zuid-Holland

www.ivn.nl/provincies/zuid-holland/aanbod/groene-gezonde-bedrijventerreinen/over

Bedrijventerrein Festo

www.ivn.nl/provincies/zuid-holland/aanbod/groene-gezonde-bedrijventerreinen/nieuws/festo-tovert-bedrijventerrein-om-tot-bloeiende-en-zoemende-tuin/

Bedrijventerrein Kone

www.ivn.nl/provincies/zuid-holland/aanbod/groene-gezonde-bedrijventerreinen/nieuws/van-beton-naar-natuur-een-fijne-plek-voor-bijen-en-mensen/

Schiphol Trade Parc

www.ivn.nl/aanbod/groene-bedrijventerreinen/nieuws/schiphol-trade-park-wil-de-groenste-zijn/

Groene GGZ

GGZ-instellingen hebben vaak grote stukken natuur tot hun beschikking die nauwelijks worden benut. De gebieden zijn vaak ingericht als park met glad gemaaide gazons. Het is er altijd rustig. Buurtbewoners komen er niet of nauwelijks en ook medewerkers, familieleden en cliënten zijn weinig buiten. Elk terrein is al snel 100 hectare groot en al die terreinen samen vormen zo een Nationaal Park met een omvang van enkele duizenden hectares. Er zijn veel kansen voor het bevorderen van meer biodiversiteit op deze terreinen, er is immers ruimte voor natuur én er zijn mensen die kunnen helpen. Door dit samen met de buurt, cliënten, vrijwilligers en medewerkers te doen werken we niet alleen aan herstel van natuur maar ook aan mentale gezondheid. Natuur heeft immers een bewezen positief effect op de mentale gezondheid en vitaliteit van cliënten, medewerkers en buurtbewoners. En dat is hoog nodig in een tijd waarin zowel de mentale gezondheid als de biodiversiteit sterk onder druk staan en waarin veel mensen geen toegang hebben tot natuur vlakbij hun huis.

Met het initiatief Groene GGZ bouwt IVN met een kerngroep van 16 GGZ-instellingen uit heel Nederland aan een groene beweging in de mentale gezondheidszorg. We doen dit samen met partners: Nature For Health, de branchevereniging Nederlandse GGZ, de Buitenpsychologen, Green Mental Health, zorgverzekeraar CZ en VU Amsterdam. In 2022 is aandacht en draagvlak verkregen voor dit initiatief. De branchevereniging Nederlandse GGZ heeft namens alle leden de Groene GGZ-beweging benoemd als prioriteit voor de Green Deal Duurzame Zorg. Ook de zorgverzekeraars en de minister van VWS omarmen het initiatief. Daarnaast heeft IVN hard gewerkt aan de praktische ondersteuning van de beweging. Zo is er in 2022 een handboek Groene GGZ gelanceerd en zijn er inspiratiesessies en themabijeenkomsten georganiseerd.

“We zaaien wilde bloemenmix om de biodiversiteit hier te verbeteren. Het terrein wordt mooier voor cliënten, naasten, medewerkers en anderen. En je geeft iets terug, dat zijn we hier heel duidelijk aan het doen. De biodiversiteit wordt een handje geholpen. Met meer verschillende bloemen, krijg je hier ook meer bijen. Het versterkt elkaar enorm.”

Leonie Bais, coördinator Lentis

Website Groene GGZ

<https://www.ivn.nl/aanbod/groene-ggz/>

Beleef de natuur!

We werken bewust niet met machines. Veel vrijwilligers hebben al last van teveel prikkels in hun omgeving. Door alleen met handgereedschappen te werken, krijgen ze rust in de natuur en horen we tijdens het werken de vogels zingen.'

Zelf aan de slag in de tuin

In 2022 bood IVN de Nederlandse tuin- (of balkon-) bezitter de nodige inspiratie om zelf aan de slag te gaan en te zorgen voor meer biodiversiteit in de buurt. Dit deden we met praktische, inheemse zaden- en plantenpakketten, motiverende campagnes en educatie. Hieronder een overzicht van ons aanbod en bereik in 2022.

Aanbod of actie	Bereik in 2022
BioBrigade zadenpakketten (ASN Bank)	2.000 pakketten
Bosje hier, bosje daar (i.s.m. WNF)	350 bosjes
Tuiny Forest, mini-bos voor in je tuin	697 bosjes (3665 bosjes sinds 2019, in totaal 21.390m2 vergroening)
Tuiny Poel	150 poelen
Tuiny Haag	501 hagen
Cursus levende tuinen	2.821 deelnemers
Trainers levende tuin (i.s.m. Steenbreek en Velt)	261 opgeleide train-de-trainers
Webinars levende tuin	2 webinars, 107 deelnemers (ambtenaren en raadsleden)
Cursus Klimaatplein (i.s.m. tuinbranche)	255 trainers opgeleid

Van 4-17 april 2022 kon iedereen sparen voor 8 soorten bloementuintjes bij Albert Heijn. IVN was partner in deze actie: IVN heeft geadviseerd over de zadeninkoop en de natuureducatie op de tuintjes, website en andere kanalen verzorgd. Voor IVN is deze samenwerking van belang om veel Nederlanders te bereiken en een eerste stapje te laten zetten naar vergroening en meer bewustzijn over biodiversiteit. De Bloementuintjes-video's hadden ruim 80.000 views op YouTube. De campagne was goed zichtbaar op de Floriade met 8 kavels en grote wand. IVN was ook aanwezig op 'Beter eten festival' van Albert Heijn, IVN-vrijwilligers gaven workshops zaadbommen maken. Ruim 9000 mensen abonneerden zich op de Mens & Natuur nieuwsbrief, om doorlopend groene inspiratie te ontvangen.

IVN was in 2022 partner in een aantal tuintellingen: de Nationale Bijentelling, de Bodemdierdagen en we hebben bijdragen geleverd aan de Mollentelling, Kikkerdriltelling, Vleermuizentelling en de Nationale Tuinvogeltelling.

Tjeerd Visser

IVN Westerkwartier e.o.: Groningse erven hersteld

De gemeente Westerkwartier in de provincie Groningen kent een prachtig coulisselandschap met houtwallen en houtsingels, kleine boerenerven en landelijke tuinen. De laatste jaren gebruikten bewoners echter steeds vaker niet streekeigen beplanting, wat niet past bij het landschap en niets toevoegt aan de natuur. Herman Woltjer van IVN Westerkwartier e.o. en Stieneke van der Wal van Het NoorderErf wilden daar iets aan doen. Met de natuurkennis van IVN en de kennis van Stieneke op het gebied van landschap en inrichten, vulden beide partijen elkaar goed aan en startten ze in 2018 met het project 'Erven & Tuinen Westerkwartier'. Een project waarbij bewoners meer te weten komen over de inrichting van hun erf via workshops, ze tuinadvies op maat kunnen krijgen en ze gebruik kunnen maken van een subsidie om hun tuin of erf aan te passen. Erven en tuinen zijn belangrijke stapstenen in de natuur. Als deze op een natuurvriendelijke manier onderhouden worden, zijn het paradijsjes voor tuinvogels, vlinders, bijen en allerlei andere insecten.

'Het mooie aan dit project is dat het niet alleen maar gaat om het overdragen van kennis, maar dat mensen ook echt zelf aan de slag kunnen met hun tuin of erf,' vertelt Stieneke. 'En dat is wellicht ook de reden dat het zo'n groot succes is geworden. De afgelopen vier jaar hebben al ongeveer 250 inwoners de workshops gevolgd en adviezen gekregen. Een groot deel van hen heeft vervolgens ook nieuwe beplanting aangeschaft of is hun tuin anders gaan beheren.' IVN'ers ondersteunen bij alle onderdelen van de workshops; bij de theorieavond, de excursies en het praktijkgedeelte. Herman Woltjer: 'Tijdens de praktijkochtenden kunnen onze vrijwilligers doen wat ze het liefst doen, namelijk met mensen de natuur in en de handen uit de mouwen steken. Door de workshops telkens op een andere locatie te organiseren, ontdekken bewoners prachtige nieuwe stukjes natuur in hun eigen omgeving. Mensen worden geïnspireerd en vertellen het weer verder aan hun buurman of buurvrouw. Zo ontstaat er een lokale beweging.'

IVN Stadsvergroeners zwermen verder uit

De IVN Stadsvergroeners is een team van jongvolwassenen dat zich inzet voor het behoud en de verbetering van (stads)natuur in Zuid-Holland. De steeds groter wordende 'zwerm' van jongvolwassenen stroopt de mouwen op en helpt bij activiteiten die vanuit een kernteam worden georganiseerd. Eind augustus gingen ze samen met IVN Alphen aan den Rijn aan de slag op Natuureiland Pampus, een eiland midden in een Alphense wijk. Het werd een heerlijke klusdag. Elske de Vlugt is lid van het kernteam: 'Als kernteam zijn we druk bezig met het organiseren van klusdagen en toen we de aanvraag van IVN Alphen voor onderhoud op Natuureiland Pampus ontvingen, waren we gelijk enthousiast. De klusdagen zijn ontzettend gezellig en het is een leuke manier om als groep wat voor de natuur terug te doen.'

De IVN Stadsvergroeners bestaat uit een groep van ongeveer 30 Zuid-Hollandse jongeren tussen de 18-30 jaar. Ze hopen nog meer jongeren bij de projecten te betrekken en aan het einde van dit jaar 50 leden te hebben. Elske: 'Het fijne is dat je je per evenement vrijblijvend kunt aanmelden. Als het uitkomt, kun je met een klusdag meedoen. Mocht je structureler bijeen willen komen of meer willen doen, dan kan je actief worden in het kernteam. Wij komen een keer per maand samen voor het organiseren van de klusdag. Sinds augustus 2021 ben ik lid van het kernteam en ik ben ontzettend blij om met gelijkgestemde leeftijdgenoten iets voor de natuur te kunnen doen.'

Natuurbeleving voor vluchtelingen

Je hobby gebruiken om anderen te helpen. Dat is de insteek van Jac de Cock (73) van IVN Maasvallei, die al jaren met vluchtelingen in de regio aan de slag gaat; van creatieve workshops met wilgentenen tot schoolpleinen vergroenen en natuurwerkdagen organiseren. Hij woont in Stevensbeek, een bosrijke omgeving waar zich ooit het eerste asielzoekerscentrum van Nederland vestigde. Jac trof mensen buiten de poort van het AZC en vroeg ze naar hun dagelijkse bezigheden. 'We doen niks', kreeg hij vaak te horen. Door de verveling ontstond regelmatig overlast. Zo ontstond Jacs idee om ze mee op pad te nemen: de natuur in, handen uit de mouwen. De vluchtelingen kwamen onder de mensen, leerden Nederlands praten, kregen een goede maaltijd. En niet onbelangrijk: ze beleefden een paar leuke uurtjes en leerden iets nieuws!

Jac is ook jeugdleider bij IVN en hij helpt actief op scholen met natuureducatie. Hij pleit voor meer dóen met kinderen. 'Want als je iets vertelt tijdens het doen, blijft de kennis beter hangen.' Tijdens zijn workshops met wilgentenen vertelt hij over de dieren die er graag in nestelen, de aspirine die ervan gemaakt wordt, en dat er vroeger zelfs mensen in wilgenhutten woonden. 'Uiteindelijk gaat het echt om de beleving. Vertel niet alleen over uilen maar geef ze een uilenbal, dat vinden ze fantastisch.'

Kom mee naar buiten

IVN wil dat mensen weer verliefd worden op de natuur. Dit begint met verwondering, met een bijzonder moment in de natuur. Lekker naar buiten, genieten van de natuur. Als we ons eenmaal in de natuur bevinden en er echte aandacht aan schenken, merken we dat onze verbinding met de natuur alleen maar groeit;

we kunnen erover leren, maar ook heel veel van leren. Met onze projecten gericht op recreanten, recreatieondernemers en jongvolwassenen bereiken we nieuwe doelgroepen. We laten ze zien hoe ze van de natuur kunnen genieten en tegelijkertijd bieden we handelingsperspectief over hoe ze de natuur kunnen helpen.

Recreatie

IVN wil recreërend Nederland bewust maken van de schoonheid en kwetsbaarheid van de Nederlandse natuur, zodat zij zich vanuit een gezamenlijke ambitie en urgentie gaan inzetten. Zo groeit ook een gevoel van verantwoordelijkheid onder recreanten, ondernemers en beleidsmakers. In 2022 lanceerden we maar liefst 8 nieuwe IVN Trektochten, waarmee in elke regio een IVN Trektocht te wandelen of fietsen is. In totaal werden de IVN Trektochten 76 keer geboekt in 2022. Er werden 10 Beleefweken en -weekenden door heel Nederland georganiseerd. De IVN-website werd bijna 1 miljoen keer bezocht voor natuuractiviteiten. Dat is een stijging van 8% t.o.v. 2021. Het aantal recreatieondernemers dat de nieuwsbrief Natuur & Recreatie ontvangt, groeide met 11% naar 3.690 inschrijvingen.

Gastheer van het Landschap

IVN brengt recreatieondernemers samen in het programma Gastheer van het Landschap. Als grootste opleider in natuurbeleving bieden we hen een uitgebreide lokale cursus tot natuurbelevingsexpert. Dankzij het netwerk van gelijkgestemde ondernemers delen we kennis, inspiratie en werken we samen toe naar hetzelfde ideaal: ondernemen in én met de natuur. Zo ontstaat balans tussen het geweldige landschap dat bijdraagt aan het succes van recreatieondernemingen, en de gasten die ervan blijven genieten.

Liesbeth Dingemans

Meer leven op een Groen Strand

Op Camperduin wappert een groene strandwimpel, uitgereikt door het project Het Groene Strand. Een heleboel organisaties werken hier samen aan meer ruimte voor natuur. Met succes. IVN en andere natuurorganisaties van het project Het Groene Strand zagen hier kans om natuur te laten floreren. Er werd een stuk strand en duinen afgeschermd voor loslopende honden zodat vogels rustig kunnen broeden. Strandpaviljoens werken aan een plasticvrij terras, zonder wegwaaiende bakjes en bekers. En verschillende vrijwilligers uit de buurt bekommeren zich gezamenlijk om de natuur op het strand, door dat met de hand schoon te

maken. Camperduin is inmiddels een van de acht Nederlandse stranden met een groene wimpel.

Het Groene Strand is een samenwerking tussen LandschappenNL, Stichting Duinbehoud, IVN Natuureducatie, Stichting Anemoon en Vogelbescherming Nederland om natuur en natuurbeleving terug te brengen op de Nederlandse stranden. Het Groene Strand is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Masja Gielstra, projectleider Groene Strand bij IVN: 'Als je de natuur met rust laat, ontstaat er nog veel meer moois. Dat kun je vervolgens ook weer beleven', legt Masja uit. IVN houdt zich in dit Groene Strand-project vooral bezig met educatie en natuurbeleving. Masja: 'Er zijn cursussen voor ondernemers rondom het strand. Dat zijn bijvoorbeeld strandpaviljoens, maar ook vakantieparken. We leren wat zij kunnen bijdragen aan de natuur en aan de beleving van hun gasten.' Laatst deed een vereniging van strandhuisjes mee aan een training, vertelt Masja. 'Veel mensen met een seizoenshuisje op het strand hadden geen idee van wat er allemaal op het strand leeft. Ze zeiden dat ze voorheen wel eens hun hond loslieten, maar dat ze dat nu niet meer doen.'

Liesbeth Dingemans

Beleefweken

Een paddenstoelenspeurtocht, 'proeverij' van het Nationaal Park, stiltewandeling bij zonsopkomst, excursie met de boswachter of een schaapsherder ontmoeten? Dat doe je tijdens een Beleefweek. Een netwerk van Gastheren en -vrouwen werken rondom een Beleefweek samen om een uitgebreid programma aan activiteiten op te zetten. Een week boordevol unieke natuurbeleving voor jong en oud, omwonende en bezoeker. Het succes van de Beleefweek zette door in 2022. We organiseerden 10 Beleefweken en -weekenden, in een groeiend aantal nationale parken. Zo werd in nationaal park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal voor de eerste keer een Beleefweek georganiseerd, met meer dan 50 activiteiten waaraan meer dan 1.500 mensen meededen.

IVN Trektochten

IVN Trektochten zijn meerdaagse wandel- en fietstochten. De routes verbinden Gastheren en -vrouwen van het Landschap. Wandelaars of fietsers overnachten en pauzeren op de locaties, krijgen onderweg informatie mee over het gebied waar ze zich in bevinden en luisteren een mysterieus audioverhaal. Met dank aan lokale natuurgidsen hebben we 10 IVN Trektochten ontwikkeld binnen 10 gastheernetwerken verspreid in het land. Bijvoorbeeld een tweedaagse fietstocht door nationaal park Hollandse Duinen en een drie- tot vierdaagse wandeltocht Veluwe, beide gelanceerd in april. Later in het jaar, in oktober, lanceerden we een driedaagse IVN Trektocht die nationaal park Lauwersmeer en Schiermonnikoog met elkaar verbindt.

IVN Trektocht in oergebied De Maashorst

De IVN Routes-app bevat allerlei weetjes over de natuur én audioverhalen, die speciaal voor de IVN Trektochten zijn geschreven. Het verhaal van De Maashorst gaat over Willeke van der Wijst. Op zolder vindt zij een oude koffer van haar overleden vader, met daarin aantekeningen, plantenboekjes, wandelschoenen en een oude munt. Willeke vertelt de luisteraar over haar ontdekkingen. Zo spoort ze je op rustplaats Hengstheuvel aan om iets wat je dwarszit op een steen te tekenen en die steen elders in De Maashorst achter te laten.

IVN'er Ido de Haan ging op Trektocht door De Maashorst. Hij schreef over zijn belevenissen in het magazine Buitenleven. 'Door de enorme bossen van De Maashorst, waar we op kronkelpaadjes her en der sporen van grote grazers zien, bereiken we na een uur lopen het hart van het natuurgebied. Op een viersprong

staat een prachtige handwijzer die naar de omliggende dorpen wijst: Schaijk, Zeeland, Uden en Nistelrode. De kaarsrechte fietspaden, ook wel dreven genoemd, waren van oudsher de kortste verbindingen over de woeste gronden tussen deze dorpen, met de kerktoren als richtpunt. Nu lijkt de bewoonde wereld heel ver weg: we staan midden op een uitgestrekte vlakte omringd door bossen.' (....) 'We vervolgen onze weg over de kletsnatte Wijstgronden via een lange, houten knuppelbrug. Onverharde paden voeren ons door weilanden naar Vorstenbosch, waar we de nacht gaan doorbrengen. In B&B Bed in Brabant staan de vriendelijke gastheer én een koud biertje ons al op te wachten. Terwijl de laatste zonnestralen onder de wolken uit schijnen, trekken we op het terras onze wandelschoenen uit. Dat we daarbij wat oergeluiden ten gehore brengen, heeft vast iets te maken met de twintig kilometer die we in de benen hebben, en de prachtige oernatuur.'

Hans Koster

Bob Luijckx

Nationale Parken

We gaan uit van het principe: waar je van houdt, daar wil je voor zorgen. Wanneer mensen vaak in aanraking komen met de unieke natuur, cultuur en de historie van een gebied, en ontdekken dat ze er zelf deel van uitmaken, dan is de verwachting dat ze er beter voor willen zorgen. De nationale parken beschikken bij uitstek over alle ingrediënten om mensen in hoofd, hart en handen te raken.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft IVN Natuureducatie de opdracht gegeven om zorg te dragen voor de coördinatie van de communicatie en educatie in de nationale parken in Nederland. IVN is in 19 van de 21 nationale parken actief bezig om mensen en organisaties met elkaar te verbinden, allianties te smeden en netwerken op te bouwen. Van meerjarenplan tot onderwijsprogramma's, informatiekranen, communicatie en participatietrajecten, bewonersavonden of natuur-recreatieve evenementen. In samenwerking met o.a. terreinbeheerders, vrijwilligers, overheden en recreatiebedrijven initiëren en organiseren IVN-coördinatoren een hoogwaardig aanbod van activiteiten en producten. IVN is ook actief betrokken bij de nieuwe nationale parken: Nieuw Land en Hollandse Duinen (i.o.).

JongIVN

Dagelijks worden jongvolwassenen geconfronteerd met grootschalige problemen rondom natuur: klimaatverandering, achteruitgang van biodiversiteit, plastic soep en meer. Ze willen iets doen, maar waar begin je? Bij JongIVN bieden we landelijke en regionale projecten aan, zodat jonge mensen tussen de 18 en 30 jaar op hun eigen manier kunnen bijdragen aan de verbinding tussen mens en natuur. In 2022 ontvingen 1.114 jongvolwassenen de JongIVN update (nieuwsbrief) en werd een nieuwe LinkedIn-pagina aangemaakt met 241 volgers.

Nature Bits

Eén van de landelijke JongIVN projecten is Nature Bits. Met dit programma leren jongvolwassenen over de natuur midden in de natuur. De leerervaringen (Nature Bits) worden georganiseerd door teams van jongvolwassenen, de Nature Bits koplopers. Zowel de koplopers als deelnemers leren over een groen thema, zoals Rewilding of Stadsnatuur, en hoe zij laagdrempelig op een positieve manier kunnen bijdragen aan natuur in hun omgeving. In 2022 organiseerden 75 koplopers verschillende Nature Bits door heel het land met 177 deelnemers (10.720 uren aan vrijwilligerswerk). De Nature Bits LinkedIn-groep bestaat uit 94 leden.

WoesteLand

Bij WoesteLand kunnen jonge mensen in heel Nederland meegaan op een natuurvakantie in binnen –en buitenland of helpen bij het organiseren van een van de kampen. De vakanties zijn gericht op tieners, jongeren en jongvolwassenen. Zij gaan actief bezig in de natuur en dragen bij aan natuurherstel –en behoud in samenwerking met natuurbeheerders en biologische boeren. In 2022 werden 6 natuurvakanties georganiseerd met 86 deelnemers (2.828 uren aan vrijwilligerswerk). Ook werden 8 nieuwe begeleiders opgeleid.

Nature Bits promo video
<https://youtu.be/fymncGM6w5c>

Educatie en communicatie

Educatie

In 2022 werd meer mogelijk op het gebied van educatie. Na de lockdowns konden we weer samenkomen en samen naar buiten gaan. De digitale wereld hebben we niet geheel achter ons gelaten: het online leren blijft zich verder ontwikkelen.

Cursushuis

Vaste ondersteuning

De groep vaste vrijwilligers van het Cursushuis, de Cursuscoaches en de commissie Meetlat hebben zich afgelopen jaar weer keihard ingezet. Zij helpen de teams in de afdelingen die een Natuurgidsenopleiding willen starten met advies en wijzen het label 'IVN Natuurgidsenopleiding' toe. Ze worden aangestuurd door de leden van de stuurgroep van het Cursushuis, die adviseert en ondersteunt bij educatie. Daarnaast is er een wisselende groep IVN'ers aangesloten bij de stuurgroep die voor een kortere tijd meewerken op thema of per product. Samen met beroepsinzet op educatie, communicatie, vormgeving en praktische ondersteuning, laten we zien hoeveel je met vereende krachten voor elkaar krijgt.

Na een lange tijd onduidelijkheid over hoe en of de opleidingen door konden gaan, zagen we met name in het voorjaar weer veel natuurgidsenopleidingen starten. In totaal zijn er 16 Natuurgidsenopleidingen gestart (t.o.v. 3 Natuurgidsenopleidingen in 2021). We zijn blij om te zien dat er weer veel opleidingen worden gegeven en dat we mensen weer mee naar buiten kunnen nemen.

Studiedag

In november 2022 organiseerde het Cursushuis een studiedag voor alle vaste vrijwilligers en

opleidingsteams van de natuurgidsenopleiding. Tijdens deze dag hebben we met 45 deelnemers veel uitgewisseld, gediscussieerd en hebben we ons verdiept in Flow learning.

Materialen

In 2022 zijn een aantal nieuwe educatiematerialen uitgekomen. Zo is de gedrukte versie van het werkvormenboek beschikbaar gemaakt. Daarnaast is er een format ontwikkeld voor een inspiratiebijeenkomst behorend bij het project Onder het maaiveld. Ook ontwikkelden en organiseerden we de cursus Waterlanders, een online cursus over water.

Op de Natuuracademie Online zijn de modules Zilte moestuin, Schooltuinieren, Biodiversiteit, Wilde planten herkennen, De wolf terug in Nederland en Schone beken en rivieren uitgebracht in 2022. De e-learning Biodiversiteit is met 7.405 sessies de meest bezochte e-learning, gevolgd door Wilde planten herkennen (5.804 sessies) en Aan de slag met de levende tuin (5.731 sessies).

Introductiecursus Natuur

Om nog meer mensen op laagdrempelige wijze kennis te laten maken met de natuur zijn we van start gegaan met de nieuwe Introductiecursus Natuur. Na een gedegen voortraject van kwartiermaken is in september het startschot gegeven voor de ontwikkeling van deze nieuwe cursus, gericht op een grote groep beginnende natuurliefhebbers. In dit traject pionieren we hoe we massaal schaalbaar online educatie kunnen combineren met de lokale activiteiten van de IVN-afdelingen, en hoe we middels deze cursus een nieuwe doelgroep aan IVN kunnen binden.

Bereik

Bij IVN zijn duizenden vrijwilligers actief. Ze spelen een belangrijke rol in de bewustwording van de waarde van natuur en het belang van duurzaamheid. De meeste vrijwilligers zijn actief bij een van de 162 afdelingen in het land. Zij organiseren heel veel activiteiten in en over de (plaatselijke) natuur, zoals excursies door natuurgebieden, cursussen, vergroening van straten en buurten en natuurlessen voor het basisonderwijs. Ook zijn vrijwilligers actief voor landelijke en regionale campagnes en landelijke (jeugd)werkgroepen.

Ieder jaar wordt er onderzoek gedaan naar alle activiteiten binnen IVN. Dit jaar hebben 82 IVN-afdelingen meegedaan aan het onderzoek en informatie aangeleverd om een overzicht te geven van alle activiteiten binnen IVN. Met behulp van het totaal aantal leden van de afdelingen in 2022 (28.620) is een schatting gemaakt voor onderstaande cijfers. Geschat zijn er in totaal meer dan 16.000 activiteiten georganiseerd. Hiermee werden ongeveer 480.000 mensen bereikt. Hieronder volgt een overzicht van alle activiteiten en het aantal deelnemers.

Soort activiteit	Aantal activiteiten	Deelnemers
Excursies	5.138	71.462
Lezingen/presentaties	739	21.079
Fysieke workshops, cursussen en opleidingen	452	8.935
Online activiteiten	156	4.781
Open dagen/kraampjes	465	177.387
Activiteiten voor ouderen	559	8.628
Activiteiten natuur- en landschapsbeheer	2.558	27.603
Onderzoeken (bv. tellingen)	2.300	7.778
Overige activiteiten (bv. groepsuitjes)	579	11.193
Bijzondere activiteiten (open vraag)	-	-
Kinderactiviteiten/eigen jeugdclubs	772	67.008
Schoolgerelateerde activiteiten met primair onderwijs	2.220	67.516
Eigen jongerenclubs	215	1.061
Schoolgerelateerde activiteiten met voortgezet onderwijs	156	5.362
Speciaal voor jongvolwassenen	7	22
Opleidingsgerelateerde activiteiten	105	3.773

IVN-afdelingen deden ook actief mee aan landelijke projecten en campagnes zoals Slootjesdagen, de Herfstcampagne en Fête de la Nature. Geschat hebben bijna 14.000 mensen deelgenomen aan de activiteiten van de landelijke projecten. De landelijke campagnes Slootjesdagen en Fête de la Nature blijken het populairst bij de afdelingen.

Campagne	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
Hartje Winter	4	143
Buitenlesdag	15	1.315
Moestuinen/Bloementuintjes	22	653
Slootjesdagen	105	6.482
Modderdag	11	465
Fête de la Nature	51	2.598
Herfstcampagne	26	1.824
Beleefweek in een Nationaal Park	11	458

Communicatie

In 2022 heeft IVN de belangrijke investeringen gedaan in het verbeteren van haar kanalen. Zowel voor de website als voor de IVN Route app liepen de trajecten om deze geheel te vernieuwen. Deze trajecten worden in 2023 afgerond: de nieuwe website is in januari 2023 live gegaan en de app zal in mei 2023 beschikbaar komen. Naast deze grote trajecten zorgden we ook in het voorjaar 2022 voor de nodige zichtbaarheid bij een breed publiek met de Bloementuintjes campagne in samenwerking met Albert Heijn. In het najaar trokken we mensen mee naar buiten met Fête de la Nature en de herfstcampagne. Kinderen werden verleid meer buiten te gaan spelen en leren door Hartje Winter, Buitenlesdag, de Slootjesdagen en ModderDag.

IVN-kanalen

Website

De website van IVN trok in 2022 zo'n 1.432.120 bezoekers, een daling (18%) ten op zichte van het jaar ervoor.

Het interne online platform 'Ons IVN' voor beroepskrachten en vrijwilligers had in 2022 zo'n 7.200 profielen/gebruikers. Dit is een groei van 1.410 profielen (24% groei).

Social media

Gedurende 2022 realiseerde IVN een groei op al haar kanalen:

22.123 Instagram volgers
+13,8% ten opzichte van 2021

30.088 Facebook volgers
+10,2% ten opzichte van 2021

27.393 LinkedIn contacten
+29,2 ten opzichte van 2021

20.501 Twitter volgers
+0,9% ten opzichte van 2021

eigen IVN-kanaal op YouTube waar we onze video's verzamelen, tijdens Bloementuintjes campagne
> 80.000 views

Mens & Natuur magazine

Net als voorgaande jaren verscheen het IVN ledenmagazine Mens & Natuur vier keer, de oplage groeide naar ruim 26.000 exemplaren. Het blad inspireert, enthousiasmeert en biedt praktische informatie van en voor IVN'ers. In 2022 is Mens en Natuur van papier veranderd. Er is gekozen voor een duurzamere, dunnere papiersoort waarbij in het proces minder hout verloren gaat. Daarnaast is afgelopen jaar veel aandacht geweest voor beeldredactie, wat – afgaande op reacties van lezers – heeft geresulteerd in een mooier en prettiger leesbaar magazine.

Nieuwsbrieven

De maandelijkse Mens & Natuur nieuwsbrief is de grootste nieuwsbrief van IVN. In 2022 maakten we net als het jaar ervoor een grote groei door in onze database: het aantal abonnees groeide met 32% naar meer dan 110.000 abonnees. Een mooie mijlpaal. Ook de Kind & Natuur nieuwsbrief gericht op scholen en kinderopvang maakte een opvallende groei door in 2022 van maar liefst 65%.

26.000 oplages van
het Mens & Natuur magazine

Nieuwsbrief	Frequentie	Doelgroep	Abonnees dec 2022	Groei t.o.v 2021
Mens & Natuur	1x per maand	Brede publiek	113.741	+ 32%
Kind & Natuur	8x per jaar	Scholen en kinderopvang	18.987	+ 65%
Natuur & Recreatie	4x per jaar	Gastheren/ horeca ondernemers	3.517	+ 6%
Natuur & Gezondheid	4x per jaar	Zorgprofessionals en geïnteresseerden	2.475	+ 12%
JongIVN	4x per jaar	Jongeren: 18-30 jaar	1.114	+ 83%
Webwinkel	12x per jaar	Klanten webwinkel	21.321	+ 10%
Tiny Forest	4x per jaar	Scholen, gemeenten, geïnteresseerden	6.532	- 2%
Stuifmail (intern)	12x per jaar	Afdelingsbesturen en actieve leden	7.083	+ 5%

Bestuur en organisatie

Integriteit en veiligheid

IVN-activiteiten worden door beroepskrachten en vrijwilligers uitgevoerd. Natuurlijk moet dat in een plezierige en persoonlijk altijd veilige omgeving gebeuren. Bijzondere aandacht is wenselijk voor situaties waarin IVN'ers te maken krijgen met kinderen, jeugdigen en/of gehandicapten. Deze zijn immers kwetsbaar en vaak afhankelijk van de opstelling en het gedrag van hun volwassen begeleider(s). Vandaar dat we aandacht besteden aan veiligheid binnen IVN en nadenken over welke afspraken er gemaakt kunnen worden over de omgang met elkaar. Zo is er in 2015 de notitie 'In veilige handen opgesteld' en is het gebruikelijk om van vrijwilligers die met kwetsbare doelgroepen, zoals kinderen of ouderen, werken een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te vragen. In 2020 is voor elke (toekomstige) medewerker van IVN het afgeven van een VOG verplicht gesteld.

Verklaring Omtrent het Gedrag

Een VOG kan aangevraagd worden voor verschillende functieaspecten. Bij IVN wordt een VOG in ieder geval op het functieaspect 'personen' aangevraagd. Het is immers een reële kans dat elke medewerker eens of vaker in zijn loopbaan bij IVN deelneemt of bijdraagt aan een IVN-activiteit. Zo kan het zijn dat medewerkers door de jaren heen van takenpakket wisselen, helpen bij activiteiten of invallen voor een collega bij zwangerschap, verlof of ziekte.

Ook kan er onmogelijk worden uitgesloten dat dat er geen kwetsbare personen deelnemen aan dezelfde activiteit. Door de rol van IVN-medewerker en vrijwilliger ontstaat er een verschil in macht, welke misbruikt kan worden.

Voor de staf van de organisatie wordt er bij de VOG-aanvraag ook nog gescreend op aanvullende functieaspecten. Deze zijn direct gekoppeld aan

de omgang met vertrouwelijke informatie en financiën die met de uitvoering van de functie gepaard gaan.

Vertrouwenscommissie

In de notitie 'In Veilige handen' wordt naast het protocol rondom VOG's ook het belang van omgangsregels binnen de afdelingen van IVN benoemd, hoe deze dienen te worden vastgesteld en wordt er sterk aanbevolen om binnen de afdeling ook een vertrouwenscommissie te benoemen. Desgewenst kan men bij ongewenst gedrag terecht bij een van de leden van de landelijke vertrouwenscommissie, die is ingesteld door het landelijk bestuur. De vertrouwenscommissie bestaat uit minimaal drie personen waarvan minstens één vrouw. Contactgegevens staan op de IVN-website en kunnen worden opgevraagd via de IVN Servicedesk.

De commissie behandelt alle informatie vertrouwelijk; alle schriftelijke informatie wordt door de commissie zelf als 'vertrouwelijk' gearchiveerd.

Er bestaat voor iedereen binnen IVN een meldingsplicht voor klachten over of signalen van misbruik. Zodra er vermoedens of feitelijke aanwijzingen zijn van misbruik bij een vrijwilliger of beroepskracht van IVN dan wel bij een deelnemer aan activiteiten bij IVN, dan moet dit gemeld worden bij de landelijke vertrouwenscommissie. Een melding kan gedaan worden door de deelnemer zelf, door de ouders, door een andere begeleider of door derden. Voor beroepskrachten van IVN is er een beleid opgesteld met betrekking tot psychosociale arbeidsbelasting. Medewerkers die zelf te maken krijgen met vormen van ongewenst gedrag, dan wel constateren dat dit gebeurt bij een collega,

kunnen dit op verschillende manieren melden. Dit kan bij de direct leidinggevende, de afdeling P&O, of er kan contact worden opgenomen met de externe vertrouwenspersoon. Contactgegevens staan in de Personeelsinformatie Map en kunnen worden opgevraagd via afdeling P&O.

Interim controle

Jaarlijks vindt er interim controle plaats door een extern accountantskantoor. Tijdens deze controle worden o.a. de financiële en personele processen besproken en beschouwd. Zo wordt er aandacht besteed aan:

- Proces bij inkopen, betalingen en baten;
- Proces bij aanname nieuwe werknemer;
- Proces bij ontslag werknemer / uitdiensttreding;
- Proces bij salarisadministratie;
- Controle op salarismutaties;
- Controle op salarisbetalingen;
- Journaliseren loonjournaalpost in de financiële administratie;
- Analyse personeelskosten.

Medewerkers (P&O)

Daar waar de voorafgaande jaren gekenmerkt werden door de maatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie was er in 2022 weer ruimte voor de groei van de organisatie en de medewerkers.

Om verder door te groeien bleek het noodzaak de interne organisatie door te ontwikkelen naar een volgend niveau. Er is gezocht naar een nieuwe manier van organiseren waarbij mensen en de inspanning die zij individueel leveren, in verbinding met elkaar, het hart vormen van onze organisatie. Een manier van organiseren waarbij we wendbaar blijven als organisatie en makkelijker, vanuit energie en kunde **natuurlijk** kunnen **werken**. Wij vonden dit in de methode Sociocratie 3.0, die is gericht op de principes van zelforganisatie. De methode is iets aangepast aan de IVN-context en heeft binnen IVN de naam Natuurlijk Werken. In 2022 is merendeel van de medewerkers getraind en aan het werk volgens deze principes.

Verder zijn in 2022 de regelingen op gebied van thuiswerken, ontwikkelbudget en verlof voor ouders uitgebreid dan wel herzien. Deze regelingen bieden voor de medewerker o.a. ruimere vergoedingen en verheldering van kaders. Zo wordt de medewerker in de gelegenheid gesteld een duurdere opleiding te volgen of een langere periode met (gedeeltelijk vergoed) verlof te gaan.

Ontwikkeling personeel

De formatie en samenstelling van het personeelsbestand is ten opzichte van 2021 niet veel veranderd. Het aantal oproepkrachten dat zich in 2022 voor IVN heeft ingezet is gedaald van 24 in 2021 naar 18 personen in 2022. Er is een stijging in het aantal vaste medewerkers, in december 2022 waren er 179 personen in dienst (eind 2021: 173). Het gemiddelde FTE is nagenoeg gelijk gebleven: 0,83 FTE in december 2022.

Ook het aantal stagiairs is gelijk gebleven. In 2022 heeft IVN aan 54 verschillende studenten een stageplek geboden, in 2021 waren dit er 55. Over het hele jaar genomen zijn er 37 medewerkers ingestroomd en 33 medewerkers uitgestroomd, hierbij zijn de eerdergenoemde oproepkrachten niet meegeteld (2021: 42 tegenover 12).

Verzuim

Het verzuim blijft in alle bedrijfstakken toenemen, van 4,9% in het vierde kwartaal van 2020, naar 5,4% in 2021 en 5,6% in 2022 [bron: CBS]. Bij IVN is deze stijging, waar niet met vertraging, ook doorgezet van 3,34% in 2020 en 3,57% in 2021 naar 5,76% in 2022 (verzuimpercentages in de maand december).

Salaris

IVN volgt de bepalingen van de cao Sociaal Werk. Deze loopt van 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2023. In de cao zijn verhogingen opgenomen per 1 december 2021 en 1 januari 2023, die IVN heeft doorgevoerd (respectievelijk 2,5% en 2%). In de periode tussen 1 januari 2022 en 31 december 2022 zijn de salarissen niet verhoogd. In 2023 vinden cao-onderhandelingen plaats, waarbij de vakbonden onder andere zullen inzetten op een automatisch prijscompensatie (ACP) bij lage inkomens, stagevergoeding en verruimde reiskostenregeling.

Managementteam

Sinds 2009 is Jelle de Jong algemeen directeur van Stichting IVN. De taken en bevoegdheden van de directeur-bestuurder zijn vastgelegd in de statuten en in het huishoudelijk reglement. Het managementteam bestond per 31 december 2022 uit de volgende personen:

- Jelle de Jong: directeur-bestuurder en P&O
- Wander van der Kolk: Directeur Communicatie, Marketing & Programma's en manager ICT
- Bas Hoekstra: Manager Financiën
- Henriette Beukema: Regiodirecteur Friesland, Groningen en Drenthe
- Joline de Weerd: Regiodirecteur Overijssel, Gelderland en Flevoland
- Petra Schut: Regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht
- Daphne Teeling: Regiodirecteur Zuid-Holland en Zeeland (t/m 31 oktober 2022)
- Renske Visscher: Regiodirecteur Noord-Brabant en Limburg

Landelijke Raad

De Landelijke Raad vertegenwoordigt de leden van IVN en is daarmee het hoogste orgaan binnen IVN. De Landelijke Raad functioneert als de ledenraad van de vereniging. De raad bestond in 2022 uit 24 personen. 22 leden vertegenwoordigen elk een regio. Daarnaast hebben WoesteLand en Natuurontdekkers elk één zetel. De taken en bevoegdheden van de Landelijke Raad zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De Landelijke Raad is vier keer bijeengekomen in 2022. Zij stelden in juni 2022 de statuten van de vereniging IVN vast. Deze mijlpaal betekende de juridische afronding van de fusie van de voormalige stichting IVN en de vereniging IVN tot één vereniging.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de Bestuurder en de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De Raad van Toezicht staat de Bestuurder met advies terzijde. De Raad van Toezicht heeft in 2022 vier keer vergaderd. Ook volgde de Raad van Toezicht twee masterclasses over toezichthouden en de ontwikkelingen en aandachtspunten daarin. In november en december 2022 liepen de eerste zittingstermijnen van Rolf Boersma en Hans Gilissen af. Zij zijn in augustus 2022 benoemd voor een tweede termijn.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht wordt gevormd door acht personen. Op 31 december 2022 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam:	Hans Gilissen
Rol:	Voorzitter
Aftredend per:	december 2025
Herbenoembaar:	ja
Functie:	Bestuurslid bij rechtbank Limburg (tot oktober 2022)
Nevenfuncties:	• Lid Raad van Commissarissen Limgroup B.V. • Lid bestuur stichting Dialectwoordenboek • Lid Raad Economische Advisering Bisschoppelijk Centrum Rolduc • Lid Bestuur i/o Stichting Vrienden van Ysselsteyn

Naam:	Saskia de Jonge
Rol:	Vicevoorzitter
Aftredend per:	april 2024
Herbenoembaar:	ja
Functie:	Manager kennisontwikkeling bij ProRail

Naam:	Rolf Boersma
Rol:	Lid
Aftredend per:	november 2025
Herbenoembaar:	ja

Naam: Janneken Sprangers
Rol: Lid RvT & lid Audit Commissie
Aftredend per: december 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Financieel mediator

Naam: Bart Franken
Rol: Lid
Aftredend per: april 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Projectmanager Natuur bij Antea Group

Naam: Jurre Mulder
Rol: Lid RvT & lid Audit Commissie
Aftredend per: april 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Directeur/Chief Digital & Technology Officer bij Intergamma

Naam: Jetske van den Bijtel
Rol: Lid
Aftredend per: april 2024
Herbenoembaar: ja

Naam: Boudewijn Kanen
Rol: Lid RvT & aanspreekpunt voor de Ondernemingsraad
Aftredend per: december 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Advocaat bij Liber Dock

Verantwoordingsverklaring

Eén van de eisen die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt aan organisaties die het CBF-keur voor kansspelbegunstigden voeren, is dat de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht een gezamenlijke verantwoordingsverklaring opnemen in het jaarverslag. In de verantwoordingsverklaring onderschrijven beide raden dat:

1. De functie toezicht houden duidelijk is gescheiden van de functie besturen dan wel uitvoeren;
2. De organisatie haar middelen optimaal besteedt zodat effectief en efficiënt gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling;
3. De organisatie streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

IVN onderschrijft deze principes en in deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier IVN hieraan invulling geeft.

Besturen en toezicht houden

Bij IVN is de vaststelling en uitvoering van het beleid gescheiden van het toezicht op de organisatie. Deze scheiding is geregeld in de statuten waarbij de taken en bevoegdheden van de Raad van Bestuur (Uitvoering) en de Raad van Toezicht (Toezichthouder) elk afzonderlijk zijn beschreven.

De Raad van Bestuur wordt gevormd door de directeur-bestuurder. Hij heeft tot taak het besturen van de vereniging in de meest ruime zin, dit met inachtneming van de bevoegdheden van de Raad van Bestuur die statutair zijn bepaald. Deze bepalingen waarborgen het onderscheid tussen besturen en toezicht houden.

De directeur-bestuurder geeft leiding aan een managementteam van 8 personen alsmede aan de afdeling P&O. In het managementteam is alle benodigde expertise aanwezig om de organisatie te besturen. Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt jaarlijks geëvalueerd door de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht vergadert minimaal viermaal per jaar gezamenlijk met de directeur-bestuurder en minimaal een ander lid van het managementteam ter bespreking van het gevoerde en in de toekomst te voeren beleid.

De Raad van Toezicht verleent jaarlijks de goedkeuring aan het inhoudelijk jaarverslag en het financieel jaarverslag met bijbehorende accountantsverklaring. Ook het jaarplan en de begroting worden goedgekeurd in de Raad van Toezicht. Hierdoor is de Raad van Toezicht adequaat in staat haar toezichthoudende functie te vervullen.

De Raad van Toezicht beoordeelt jaarlijks tijdens de zelfevaluatie of de juiste expertises in de Raad van Toezicht vertegenwoordigd zijn. De adviserende rol van de Raad van Toezicht komt tot uitdrukking in de mogelijkheid, gevraagd of ongevraagd het bestuur te adviseren op belangrijke beleidsuitgangspunten.

De Landelijke Raad is het hoogste orgaan binnen IVN en functioneert als de ledenraad van de vereniging. De Landelijke Raad komt vier keer per jaar bijeen en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de 22 regionale afdelingsoverleggen in het bijzijn van de Raad van Bestuur. De Landelijke Raad stelt, met inachtneming van de rol van de Raad van Toezicht, jaarlijks het inhoudelijk jaarverslag en het financieel jaarverslag met bijbehorende accountantsverklaring vast. Dit geldt eveneens voor het jaarplan en de begroting.

De jaarrekening van IVN wordt jaarlijks gecontroleerd door het CBF en een externe registeraccountant.

Optimaliseren omgang met belanghebbenden

IVN streeft naar een open dialoog met stakeholders zoals vrijwilligers, medewerkers, particulieren, bedrijven, overheden, natuur- en milieuorganisaties en andere betrokkenen.

De inhoud en kwaliteit van de verstrekte informatie wordt door de leidinggevendenden gewaarborgd. Voor het stroomlijnen en optimaliseren van de externe communicatie zijn de taken op het gebied van communicatie en websitebeheer ondergebracht bij een centrale afdeling Communicatie. Belangrijke informatiestukken worden in het managementteam besproken en vastgesteld.

De specifieke doelgroepen worden geïnformeerd met diverse communicatiemiddelen zoals het IVN-magazine Mens en Natuur, het intranet Ons IVN, het jaarverslag, de website, persberichten en door deelname aan diverse overlegorganen en samenwerkingsverbanden. Het beleid is erop gericht om relaties met belanghebbenden te optimaliseren door hun gericht te informeren, bijvoorbeeld over natuur- en milieubelangen en de activiteiten van IVN en de besteding van de ontvangen gelden.

Door de vrijwilligersafdelingen vinden verschillende uitingen plaats gericht op de relevante doelgroep zoals publicaties, overleggen met overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. Hiermee worden honderdduizenden mensen per jaar bereikt. Vrijwilligers worden betrokken via bijvoorbeeld het kwartaalblad Mens en Natuur, de website, digitale nieuwsbrieven en het intranet Ons IVN. Daarnaast kunnen vrijwilligers zich voor allerlei vragen wenden tot de IVN Servicedesk.

Fondsenwerving en Nationale Postcode Loterij

IVN Natuureducatie is geen fondsenwervende organisatie zoals veel andere goede doelen in Nederland. Dit betekent dat we niet actief particulieren of bedrijven werven om te doneren of om donateur te worden. Individuele kleine donaties worden toegevoegd aan het IVN Scharrelkidsfonds ten behoeve van natuuractiviteiten voor kinderen t/m 12 jaar. Met grotere donaties versterken we thema's en activiteiten, vaak in overleg met de giftgever.

In 2022 zijn we een pilot gestart met een bureau die op 'no-cure no-pay'-basis op zoek is naar bedrijven om projecten of campagnes (mede) te financieren en het bereik hiervan te vergroten. Belangrijk uitgangspunt is dat het belang van onze missie en activiteiten voorop staat en dat onze activiteiten geen verlengstuk worden van marketingactiviteiten. In 2022 heeft deze samenwerking nog niet geleid tot afspraken met bedrijven.

IVN had in 2022 geen fondsenwervers in dienst of onder contract. Wel hadden we beperkte middelen begroot om fondsenwerving bij vermogensfondsen en bedrijven te kunnen ondersteunen.

Zowel de afdelingen als de landelijke vereniging hebben een structureel ledenwervingsbeleid. Bij alle activiteiten stimuleren we mensen lid te worden van IVN. Hier zetten we voornamelijk digitale middelen in bij onze campagnes. Daarnaast worden veel mensen lid vanwege bijvoorbeeld activiteiten van onze afdelingen, zoals cursussen en excursies.

Vermogensfondsen

In totaal ontving IVN €426.076 van vermogensfondsen in 2022. Vrijwel alle toekenningen door vermogensfondsen vinden plaats op basis van projectvoorstellen.

Bedrijfspartners

IVN werkt samen met bedrijven om nóg meer impact te kunnen maken: door het vergroten van ons bereik en om middelen te verwerven voor onze activiteiten. In sommige gevallen is de samenwerking gebaseerd op het vergroten van ons bereik.

In 2022 hebben we samen met Albert Heijn de Bloementuintjes campagne opgezet, een vervolg op de populaire moestuincampagnes. We hebben bijgedragen aan het gebruik van biologische zaden met biodiversiteitsvriendelijke samenstelling. Daarbij verzorgden we het educatieprogramma. We kregen hiervoor veel zichtbaarheid inclusief een doorverwijzing naar onze website voor terug.

In andere samenwerkingen is sprake van een financiële bijdrage van een bedrijf om de doelstellingen te ondersteunen. ASN Bank levert sinds 2019 een financiële bijdrage voor het thema Natuur in de Buurt en specifiek op het onderwerp natuurinclusief bouwen. We kunnen met regelmaat gebruikmaken van hun communicatiekanalen. Met Spadel N.V. werken we sinds 2019 samen op het terrein van biodiversiteit, zwerfafval en Tiny Forest. Dit jaar lag de focus op het stimuleren van mensen om de natuur te bezoeken en te beleven, onder andere door het aanbieden van challenges. In 2022 liep deze sponsorovereenkomst af. De samenwerking met TAUW werd voor een periode van drie jaar verlengd. TAUW ondersteunt ons programma Nederland Zoemt, waarmee we de leefomgeving van de wilde bij verbeteren.

Nationale Postcode Loterij

Sinds 1996 ontvangt IVN Natuureducatie van de Nationale Postcode Loterij jaarlijks een ongeoordeelde bijdrage. Met dit bedrag kunnen wij projecten en activiteiten financieren die anders niet hadden kunnen plaatsvinden. We zijn bijzonder trots en blij met het vertrouwen dat deze voor ons zo belangrijke partner in ons heeft. In 2022 ontvingen we het bedrag van maar liefst €1.350.000. IVN is ontzettend dankbaar voor deze prachtige financiële bijdrage. Daar zijn wij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij zeer dankbaar voor!

Financieel beleid

Algemeen

Continuïteitsreserve

In de richtlijn 'Reserves Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland is opgenomen dat de continuïteitsreserve niet meer mag bedragen dan anderhalf keer de jaarlijkse kosten van de organisatie. IVN hanteert de verhouding tussen de reserve en de jaarlijkse personeelskosten als uitgangspunt voor de bepaling van de norm. De Raad van Toezicht van IVN heeft de gewenste hoogte voor de continuïteitsreserve bepaald op € 3,5 miljoen. Deze norm is vastgesteld op basis van een risico-inschatting en benchmarkgegevens met als doel om gedurende 4 maanden de salarissen door te kunnen betalen in een situatie van volledige insolventie. De doelstelling is om de gewenste hoogte in 2026 te bereiken.

Managementinformatie

Het managementteam van IVN stelt jaarlijks een inhoudelijk plan en een jaarbegroting op. Beiden worden door de Raad van Toezicht beoordeeld en door de Landelijke Raad vastgesteld.

Gedurende het jaar worden de inkomsten en de bestedingen aan de doelstellingen bewaakt door het managementteam. In een portal is de benodigde informatie het hele jaar online beschikbaar, periodiek worden de ontwikkeling van de baten en lasten ten opzichte van het budget besproken. Met de Raad van Toezicht wordt op basis daarvan periodieke rapportage gedeeld die tijdens iedere vergadering wordt besproken.

Onafhankelijke accountant

De jaarrekening wordt zoals statutair bepaald gecontroleerd door een externe accountant. Gedurende het jaar wordt de opzet en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersingsmaatregelen gecontroleerd. Na afloop van het jaar wordt de jaarrekening door de onafhankelijke accountant gecontroleerd.

Auditcommissie

Bij IVN functioneert een auditcommissie conform de richtlijnen en eisen van het CBF, bestaande uit 3 leden waarvan 2 leden van de Raad van Toezicht. Deze commissie is verantwoordelijk voor het toezicht op de inrichting en de werking van de administratieve organisatie, de naleving van de relevante wet- en regelgeving, de financiële informatievervalsing en het financiële beleid. De commissie vergadert jaarlijks 4 keer.

Risico's en onzekerheden

Algemeen

Voor het risicomanagement werkt IVN met een 'Risk Management Scorecard'. Daarmee zijn de risico's en de mate waarin deze worden beheerst in beeld gebracht en besproken met de Raad van Toezicht.

Op de volgende gebieden worden strategische risico's onderkend:

- Financiën en wetgeving
- Reputatieschade en marktpositie
- Personeel en vrijwilligers
- Bestuur, compliance en fraude

Risicobeheersing bij IVN

Al met al is de conclusie dat de risico's bij IVN in voldoende mate beheerst worden. Op het gebied van financieel beheer is er sprake van het laagste risico, categorie 'geen risico'. Dit wil zeggen dat met de normale aandacht van het management alle onderkende risico's onder controle zijn. Dit betreffen de risico's op liquiditeitstekorten, fraude en terugbetalingsverplichtingen op projecten. Op de andere terreinen zoals reputatieschade, privacywetgeving, ICT en bestuur worden de risico's als 'acceptabel' beoordeeld. Daarbij is voortdurende aandacht door het management gewenst en daarvoor zijn de interne beheersingsmaatregelen voldoende.

Bestuurlijke en financiële richtlijnen

ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling)

Vereniging IVN beschikt over de ANBI-status. De doelstellingen en feitelijke werkzaamheden zijn voor meer dan 90% gericht op het algemeen belang. Door deze status kunnen erfenissen en schenkingen belastingvrij ontvangen worden. Hierdoor komen deze volledig ten goede aan de doelstelling van IVN. Donateurs kunnen hierdoor ook hun giften, onder bepaalde voorwaarden, als gift opnemen op hun aangifte inkomstenbelasting.

Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

Het Centraal Bureau Fondsenwerving is een toezichthoudende organisatie voor alle goede doelen in Nederland. Het CBF ziet toe op het bestuur en het beleid van goede doelen. Om in aanmerking te komen voor het keurmerk wordt de manier waarop gelden verkregen worden beoordeeld, de manier waarop de gelden worden uitgegeven en tenslotte de wijze waarop verslaglegging wordt uitgebracht. Het IVN voldoet aan de gestelde eisen als grote goede doelen organisatie en voert het CBF-keur voor kansspel begunstigden.

Beleggingsbeleid

Door SME Advies worden overvloedige middelen belegd. Deze beleggingen vinden plaats binnen de kaders van een laag risicoprofiel. In 2022 zijn de beleggingen binnen dit profiel gebleven. Het rendement op de beleggingen heeft in 2022 ca. €1.200 (positief) bedragen.

Vrijwilligersbeleid

Veel van de leden van IVN worden ingezet als vrijwilliger op de projecten van IVN. De vrijwilliger krijgt daarbij altijd de mogelijkheid om de gemaakte onkosten binnen de daarvoor geldende wettelijke bepalingen vergoed te krijgen. Daarnaast is er een verzekering afgesloten die dekking biedt aan vrijwilligers waar het gaat om schade door ongevallen tijdens het deelnemen aan activiteiten van IVN.

Integriteitsbeleid

IVN heeft een gedragscode 'In veilige handen' opgesteld, die geldt voor alle medewerkers en vrijwilligers. De gedragscode beschrijft eveneens hoe meldingen worden behandeld. Daarnaast is specifiek voor medewerkers een beleid opgesteld met betrekking tot psychosociale arbeidsbelasting. Dit beleid geldt voor zowel medewerkers als leidinggevenden onderling en in de relatie tussen medewerker en leidinggevende. Binnen IVN is ook het beleid rond de Wet Huis voor Klokkenluiders (WHK) opgesteld. Deze regeling is opgenomen om de drempel tot melden van een misstand zo laag mogelijk te maken en de veiligheid van de melder te waarborgen. De regeling zorgt voor een helder stappenplan dat gevolgd wordt door degene die een misstand wil melden. Er hebben in 2022 geen meldingen plaatsgevonden. Genoemde regelingen zijn beschikbaar op de website van IVN of op het IVN Intranet.

Samenvatting financiële resultaten

Vereniging IVN heeft in 2022 een negatief exploitatiesaldo behaald. De geconsolideerde baten bedroegen in 2022 € 17,6 miljoen waarvan € 17,0 miljoen is besteed aan de doelstelling van IVN. Samengevat zijn de baten en lasten als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2022 realisatie	2022 begroting	2021 realisatie
Totale baten	17.607	16.981	16.548
Besteed aan doelstelling	16.962	15.698	15.601
Beheer & Administratie	912	829	686
Werving van baten	88	92	76
Financiële baten en lasten	-19	0	-48
Aandeel derden in resultaat	0	9	-5
Toevoeging aan continuïteitsreserve	-381	353	57
Toevoeging aan bestemmingsreserve	7	-	85

Tabel 1: geconsolideerde staat van baten en lasten

Baten

De totale baten zijn in 2022 gestegen ten opzichte van 2021. Deze stijging komt met name voort uit de organische groei van IVN. Vooral de baten van andere not-for-profit organisatie zijn sterk gestegen door een toename van activiteiten waar IVN samenwerkt met andere organisaties.

Bedragen x € 1.000	2022 realisatie	2022 begroting	2021 realisatie
Baten van particulieren	350	476	325
Baten van bedrijven	637	558	840
Baten van fondsen	426	224	201
Baten van andere not-for-profit organisaties	2.425	672	1.617
Baten van loterijorganisaties	1.562	1.395	1.684
Baten van subsidies van overheden	9.972	11.205	9.844
Baten als tegenprestatie	1.955	2.451	1.702
Overige baten	72	-	82
Mutatie onderhanden werk	208	-	253
Totale baten	17.607	16.981	16.548

Tabel 2: overzicht geconsolideerde baten, incl. materiële projectlasten

Besteed aan doelstellingen

De verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstellingen en de totale lasten is in 2022 op geconsolideerd niveau uitgekomen op ca. 94,4% (2021: 95,4%).

Bedragen x € 1.000	2022 realisatie	2022 begroting	2021 realisatie
Natuur en Gezondheid	1.052	837	1.969
Natuur in de Buurt	2.680	3.592	2.128
Kind en Natuur	5.117	3.391	4.282
Natuur en Recreatie	3.194	2.684	2.539
Natuur en Jongeren	772	837	780
Vrijwilligers en Educatie	1.465	1.400	1.400
Overige activiteiten	1.614	1.688	1.482
Activiteiten SME Advies	1.068	1.269	1.021
Totale baten besteed aan doelstelling	16.962	15.698	15.601

Tabel 3: overzicht besteding aan doelstellingen, incl. materiële projectlasten

Werving baten

De vereniging is actief op het gebied van werving van fondsen en baten van bedrijven en particulieren. In 2022 heeft het beleid gericht op vermogensfondsen en bedrijven succesvolle projecten opgeleverd. Ook verdere verbetering van het beleid ten aanzien van leden en mogelijk geïnteresseerden heeft positief gewerkt. De verhouding tussen lasten en baten voor eigen fondsenwerving is in 2022 gestegen naar 6,2% (in 2021 was dit 5,5%). Daarmee blijft de verhouding op een voor IVN verantwoord niveau.

Beheer & Administratie

De kosten van beheer en administratie betreffen de kosten voor directie, financiën, ICT en personeelszaken. Kosten die direct aan projecten kunnen worden toegerekend zijn daarop in mindering gebracht. Deze lasten worden doorberekend op basis van de tijd die per medewerker aan deze taken wordt besteed. In 2022 bedroegen deze lasten €912.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2021 gestegen naar 5,2% (2021: 4,1%). De door de Raad van Toezicht gestelde norm (van 6%) wordt daarmee behaald.

Resultaat en financiële positie

Het boekjaar 2022 is afgesloten met een negatief geconsolideerd resultaat van €374.000, een daling ten opzichte van het resultaat over 2021 van ca. €517.000. Het daarin begrepen resultaat van SME Advies is €3.200 positief ten opzichte van €35.000 negatief in 2021. Door het negatieve resultaat in 2022 is de financiële positie verslechterd ten opzichte van 2021.

De solvabiliteit kwam ultimo 2022 uit op 24% (2021: 33%). De current ratio kwam ultimo 2022 uit op 1,21 (2021: 1,35). De kasstroom van IVN in 2022 is weergegeven in de jaarrekening. Over het algemeen kan gezegd worden dat ondanks het negatieve resultaat in 2022 de financiering van de activiteiten van IVN voldoende is gewaarborgd.

Toekomst en begroting 2023 Vereniging IVN

Het bestuur heeft vertrouwen in de toekomst van IVN. De organisatie zal naar verwachting in een consistente lijn doorgroeien, het aantal medewerkers en opdrachtgevers zal toenemen. De begroting van de Vereniging IVN voor 2023 is in de vergadering van november 2022 door de Landelijke Raad vastgesteld. De begroting is gebaseerd op reeds toegezegde baten voor 2023 aangevuld met ramingen van de verwachte baten. De verwachte exploitatiekosten zijn gebaseerd op de personele bezetting per eind 2022, rekening houdend met reeds bekende wijzigingen in aantal en arbeidsvoorwaarden, alsmede een inschatting van de overige exploitatiekosten.

De materiële kosten op projecten die in 2022 begroot zijn op €3.500.000 zijn in onderstaande begroting opgenomen. Zowel in de totale baten als in de lasten besteed aan de doelstelling. Voor 2022 is een resultaat van ca. € 150.000 begroot. Daarmee wil IVN de afname van de continuïteitsreserve door het negatieve resultaat in 2022 deels weer aanvullen.

Bedragen x € 1.000	2023 begroting	2022 realisatie	2022 begroting
Totale baten	16.727	16.523	15.650
Besteed aan doelstelling	15.583	15.912	14.429
Beheer & Administratie	895	874	829
Werving van baten	99	88	92
Financiële baten & lasten	0	-23	-
Toevoeging aan continuïteitsreserve	150	-381	300
Toevoeging aan bestemmingsreserve	-	7	-

Tabel 4: begroting 2023, Vereniging IVN enkelvoudig

De verwachte continuïteitsreserve zal hiermee ultimo 2023 uitkomen op € 2,6 mln. In de daaropvolgende jaren heeft IVN de ambitie om jaarlijks €150.000 aan de continuïteitsreserve toe te voegen om het doelvermogen ad. € 3,5 miljoen te bereiken.

Bijlagen

1. Verdeling regulier bijdrage Nationale Postcodeloterij 2022
2. Verdeling reguliere subsidie provincies 2022
3. Subsidie Nationale Parken 2022 – Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2022 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2022	31 december 2021
ACTIVA			
Materiële vaste activa	<i>a</i>	980.348	940.657
Vorraden	<i>b</i>	164.020	204.093
Vorderingen en overlopende activa			
Nog te ontvangen projectsubsidies	<i>c</i>	688.636	687.463
Subsidies overheden	<i>d</i>	1.331.576	1.255.615
Debiteuren en overige subsidies	<i>e</i>	1.097.224	1.080.478
Overige vorderingen	<i>f</i>	172.998	176.063
		3.290.434	3.199.619
Effecten	<i>g</i>	70.654	69.476
Liquide middelen	<i>g</i>	7.244.599	5.116.345
Totaal		11.750.055	9.530.190
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	<i>h</i>	2.426.924	2.808.318
Bestemmingsreserves	<i>i</i>	379.681	372.539
		2.806.605	3.180.857
Aandeel derden			
SME Advies	<i>j</i>	9.049	8.573
Kortlopende schulden			
Crediteuren		885.926	720.107
Belastingen en pensioenen	<i>k</i>	1.210.586	755.701
Vooruitontvangen subsidies		6.165.356	4.270.226
Overige schulden en overlopende passiva	<i>l</i>	672.533	594.726
		8.934.401	6.340.760
Totaal		11.750.055	9.530.190

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2022

Bedragen in euro's	ref	2022 realisatie	2022 begroting	2021 realisatie
Baten				
Baten van particulieren	a	350.185	476.000	324.652
Baten van bedrijven		636.632	558.000	840.284
Baten van fondsen		426.076	224.000	200.931
Baten van andere not-for-profit organisaties		2.424.672	672.000	1.617.371
Baten van loterijorganisaties	b	1.562.320	1.395.000	1.684.175
Baten van subsidies van overheden	c	9.972.254	11.205.000	9.843.651
Som van de geworven baten		15.372.139	14.530.000	14.511.064
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	d	1.955.230	2.451.011	1.702.558
Overige baten		71.682	-	81.904
Mutatie onderhanden werk personeel		208.189	-	252.659
Totaal baten		17.607.240	16.981.011	16.548.185
Lasten	e			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en Gezondheid		1.051.872	837.000	1.968.928
Natuur in de Buurt		2.679.704	3.592.000	2.128.547
Kind en Natuur		5.117.272	3.391.000	4.281.614
Natuur en Recreatie		3.193.996	2.684.000	2.539.228
Jongeren		771.962	837.000	779.733
Vrijwilligers en Educatie		1.464.770	1.400.000	1.399.766
Overige activiteiten		1.614.527	1.688.000	1.482.507
Activiteiten SME Advies		1.068.151	1.269.162	1.021.297
Totaal besteed aan doelstellingen		16.962.254	15.698.162	15.601.622
Beheer en administratie		911.675	829.000	685.825
Werving baten		87.691	92.000	75.802
Aandeel derden in resultaat		476	9.277	(5.254)
Totaal lasten		17.962.096	16.628.439	16.357.995
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		(354.857)	352.572	190.190
Financiële baten		4.899	-	1.250
Financiële lasten		(24.295)	-	(48.293)
Saldo financiële baten en lasten		(19.396)	-	(47.043)
Saldo baten en lasten		(374.253)	352.572	143.147
<i>Voorstel bestemming saldo baten en lasten:</i>				
Onttrekking resp. toevoeging continuïteitsreserve		(381.395)	352.572	58.084
Onttrekking resp. toevoeging bestemmingsreserves		7.142	-	85.063
Saldo baten en lasten		(374.253)	352.572	143.147
Bestedingspercentage baten		96,3%	92,4%	94,3%
Percentage eigen fondsenwerving		6,2%	7,3%	5,5%
Percentage beheer & administratie		5,2%	4,9%	4,1%

Kasstroomoverzicht 2022

Bedragen in euro's	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	(374.253)	143.147
Afschrijvingen	189.678	200.427
	(184.575)	343.574
Overname reserve ANMEC	-	159.940
Overname reserve Natuurontdekkers	-	25.932
Af- resp. toename aandeel derden	476	(5.254)
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	(184.099)	524.192
Toename voorraden	40.073	(55.633)
Toename vorderingen en overlopende activa	(90.815)	(744.571)
Toename effecten	(1.178)	30.439
Toename kortlopende schulden	2.593.641	138.385
<i>Verandering in werkkapitaal</i>	2.541.721	(631.380)
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.357.623	(107.188)
Investeringen in materiële vast activa	(229.369)	(300.094)
Bruto kasstroom uit investeringsactiviteiten	(229.369)	(300.094)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	2.128.254	(407.282)
Liquide middelen per 1 januari	5.116.345	5.523.627
Liquide middelen per 31 december	7.244.599	5.116.345
Toename (+) / afname (-) geldmiddelen	2.128.254	(407.282)

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

a Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Vereniging IVN en SME Advies bestonden uit het uitvoeren van projecten rondom NME en duurzaamheid. Het betreffen zowel educatieve projecten, bewustwordingscampagnes als uitvoerende educatieve taken.

De doelstelling van IVN is om jong en oud te laten beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. De doelstelling van SME Advies is om op innovatieve wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van een duurzame samenleving met name vanuit sociaal-ecologisch perspectief.

Vestigingsadres

Vereniging IVN is gevestigd te Amsterdam en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 34147938. In de geconsolideerde jaarrekening van Vereniging IVN zijn de cijfers van, Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies) te Utrecht en Woldhuis Exploitatie B.V. te Apeldoorn volgens de integrale consolidatietechniek geconsolideerd.

Governance

De Vereniging IVN heeft het eigendom van 85% van de aandelen van SME Advies. Op basis van deze relatie dienen de cijfers van Vereniging IVN en SME Advies geconsolideerd te worden. De ca. 160 plaatselijke afdelingen van de leden van IVN zijn volledig autonoom. Deze afdelingen worden derhalve niet meegeconsolideerd.

Rubricering

Omwille van het inzichtvereiste is de rubricering van de baten herzien. De vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

Overig

De Vereniging IVN is houder van het CBF-keurmerk omdat de vereniging begunstigde is van kansspel-activiteiten en fondsenwerving. De jaarrekening van Vereniging IVN over 2022 is derhalve opgesteld volgens de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650). De jaarrekening is opgesteld in euro's en wordt vergeleken met de door de Landelijke Raad vastgestelde begroting 2022 en de realisatie 2021.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directie van Vereniging IVN zich over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

NOW-steun

Binnen de consolidatiegroep is in 2021 door SME Advies gebruik gemaakt van de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud werkgelegenheid (NOW-regeling). Dit betreft de subsidies vanuit NOW 3.1 en 3.2.

De ontvangen subsidie wordt in de geconsolideerde jaarrekening verantwoord onder de personele lasten met een eventuele voorziening voor terugbetalingsverplichtingen.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

b Grondslagen van waardering

Algemeen

Voorzover onderstaand niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op verkrijgingsprijs of nominale waarde.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepaling van RJ 650 en de stellige uitspraken van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende entiteiten begrepen:

Vereniging IVN (groepshoofd), te Amsterdam

KvK nr. 34147938

Innovatie en Duurzaamheid B.V., te Utrecht, 85% belang

KvK nr. 30203878

Woldhuis Exploitatie B.V., te Apeldoorn

KvK nr. 68647484

In 2021 zijn de stichting IVN en de vereniging IVN samengevoegd en gefuseerd tot de nieuwe vereniging IVN.

Per 1 januari is Stichting ANMEC, het Amsterdams Natuur- en Milieu Educatie Centrum, onderdeel geworden van IVN.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt jaarlijks beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor duurzame waardeverminderingen.

Financiële activa

Deelnemingen zijn op de netto-vermogenswaarde gewaardeerd, zonodig rekening houdend met een aandeel derden.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs rekening houdend met eventuele incourantheid. Indien de verwachting is dat de opbrengstwaarde lager is dan de historische kostprijs wordt de waardering hierop aangepast.

Nog te ontvangen projectsubsidies

Hieronder zijn de bestede uren en materiële lasten van onderhanden projecten per 31 december 2022 opgenomen. Het betreft het saldo van gerealiseerde projectlasten en reeds gedeclareerde baten. Een voorziening wordt gevormd voor projecten waarvan de verwachting is dat bij afronding de lasten hoger zullen zijn dan de baten. Indien de reeds gedeclareerde baten hoger zijn dan de lasten is het saldo opgenomen onder vooruitontvangen subsidies.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De waardering van de effecten vindt plaats tegen de beurswaarde.

Liquide middelen

Waardering van liquide middelen vindt plaats tegen nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve dient als buffer om verplichtingen na te kunnen komen in financieel moeilijkere tijden. Jaarlijks wordt de continuïteitsreserve verhoogd met een deel van het batig saldo danwel wordt een eventueel negatief saldo hierop in mindering gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voor voorzienbare verliezen op onderhanden projecten wordt een voorziening getroffen die wordt opgenomen onder het onderhanden werk.

c Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de aan het boekjaar toegerekende baten en lasten. De lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengstverantwoording

De baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van over de omzet geheven belastingen.

Aandeel in acties van derden (NPL)

De reguliere uitkeringen welke voortvloeien uit de opbrengst van de Nationale Postcode Loterij worden als baten verantwoord in het jaar waarin deze uitkeringen worden ontvangen. Eventuele eenmalige uitkeringen van de Nationale Postcode Loterij worden evenredig met de gemaakte kosten in het betreffende jaar als baten verantwoord.

Baten uit subsidies en overige projectbaten

Baten en lasten van projecten worden toegerekend aan het jaar waarin het project wordt uitgevoerd. Meerjarige projecten worden in de exploitatie opgenomen in het jaar van afronding van het project. Projectverliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Verdeling van de lasten

In overeenstemming met RJ 650 worden de lasten verdeeld over de activiteiten.

Kosten beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie worden berekend conform GDN-Richtlijnen. Vereniging IVN hanteert een norm van 6% voor de kosten beheer en administratie.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Pensioenen

De pensioenregeling welke van toepassing is voor medewerkers van Vereniging IVN is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Dit betreft een collectieve middelloonregeling waarbij de premie gedeeld wordt tussen werkgever en werknemer. Het bestuur van het fonds beslist jaarlijks of er indexatie plaatsvindt. De actuele dekkingsgraad van december 2022 is 109,2%.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingskosten worden separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Onderhanden projecten

De projectopbrengsten en projectkosten worden conform de algemene resultaatbepalingen vastgesteld in de periode waarover gerapporteerd wordt.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Vereniging IVN is vrijgesteld van vennootschapbelasting. SME Advies is wel vennootschapbelasting plichtig. De belasting over het resultaat van SME Advies wordt berekend volgens de geldende fiscale regels.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2022

a Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris	Automatisering	Transport	Totaal
Stand per 1 januari 2022					
Verkrijgingsprijs	568.427	586.657	1.430.512	39.713	2.625.309
Cumulatieve afschrijving	-122.769	-362.918	-1.173.151	-25.814	-1.684.652
Boekwaarde per 1 januari 2022	445.658	223.739	257.361	13.899	940.657
Mutaties 2022					
Investeringsprijs	-	67.113	162.256	-	229.369
Afschrijvingen	-20.753	-36.207	-124.775	-7.943	-189.678
Boekwaarde per 31 december 2022	424.905	254.645	294.842	5.956	980.348
Stand per 31 december 2022					
Verkrijgingsprijs	568.427	653.770	1.592.768	39.713	2.854.678
Cumulatieve afschrijving	-143.522	-399.125	-1.297.926	-33.757	-1.874.330
Boekwaarde per 31 december 2022	424.905	254.645	294.842	5.956	980.348
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	20%	

De investeringen in gebouwen betreffen renovatiewerkzaamheden aan de panden in Orvelte en Apeldoorn ten behoeve van de doelstelling. De panden worden langdurig gehuurd van de Van Dijk Nijkamp Stichting en de Gemeente Apeldoorn. De overige materiële vaste activa zijn ten behoeve van de algemene bedrijfsvoering.

b Voorraden

Betreft de voorraad van de webwinkel.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

	31-12-2022	31-12-2021
Personele kosten	495.506	567.562
Materiële kosten	207.229	139.901
Voorziening projectverliezen	(14.099)	(20.000)
	688.636	687.463

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten (hierna OHW), waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten. Het overige OHW betreft projecten waarbij meer opbrengsten zijn ontvangen dan de bestede uren en kosten.

d Subsidies overheden

Nog te ontvangen subsidies overheden	1.331.576	1.255.615
	1.331.576	1.255.615

e Debiteuren

Openstaande debiteuren	1.097.224	1.080.478
	1.097.224	1.080.478

f Overige vorderingen

Vooruitbetaald en nog te ontvangen	172.998	176.063
	172.998	176.063

g Effecten & liquide middelen

Onder de effecten is een Triodos effectenrekening begrepen waarvan het saldo direct opvraagbaar is. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

h Continuïteitsreserve	2022	2021
Saldo per 1 januari	2.808.318	2.590.294
Toevoeging van de bestemmingsreserve van Stichting ANMEC voortkomende uit fusie		159.940
Resultaatbestemming boekjaar	(381.395)	58.084
Saldo per 31 december	2.426.924	2.808.318

De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn zodat IVN ook in de nabije toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de personeelslasten over 2022 is de reserve uitgekomen op 22% (2021: 28%) op basis van de geconsolideerde cijfers. De doelstelling is de reserve te laten groeien tot 3,5 mln in 2026.

i Bestemmingsreserves		
Saldo per 1 januari	372.539	261.544
Toevoeging van de bestemmingsreserve van Stichting Natuurontdekkers	-	25.932
Resultaatbestemming boekjaar	7.142	85.063
Saldo per 31 december	379.681	372.539

De bestemmingsreserves van de Vereniging IVN betreffen de reserves van de voormalige vereniging welke door de nieuwe vereniging zijn overgenomen en een reserve ten gunste van de meerjarensvisie. Daarnaast is er een bestemmingsreserve opgericht voor de reserve van de in 2021 bij IVN aangesloten Natuurontdekkers. De doelbestemming van deze reserves is toegelicht in de toelichting op de enkelvoudige balans van de vereniging IVN.

j Aandeel derden		
Saldo per 1 januari	8.573	13.827
Aandeel derden in resultaat boekjaar	476	(5.254)
Saldo per 31 december	9.049	8.573

Dit betreft het aandeel derden ad. 15% in de deelneming in SME Advies.

k Belastingen en pensioenen	31-12-2022	31-12-2021
Loonheffingen	640.654	595.146
Pensioenpremie	409.042	8.368
Toeristenbelasting	4.799	4.428
Omzetbelasting	156.091	147.759
	1.210.586	755.701

l Overige schulden en overlopende passiva		
Vakantiedagen	338.145	373.217
Overige	334.391	221.509
	672.536	594.726

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huur kantoren

Voor de huur van kantoren zijn overeenkomsten afgesloten waarvan de verplichtingen in 2022 per maand € 42.432 bedragen. De omvang van de verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 437.389. Langer dan 1 jaar bedraagt de omvang van de verplichtingen € 1.141.079.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Op grond van een beschikking van de belastingdienst is er vanaf 2005 sprake van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting tussen SME Advies en Vereniging IVN. Daardoor is Vereniging IVN aansprakelijk voor de schulden uit hoofde van omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2022

	2022 Realisatie	2021 Realisatie
a Baten van particulieren		
Contributies leden	337.048	313.645
Donaties	13.137	11.007
	350.185	324.652
b Baten van loterijorganisaties		
Nationale Postcode Loterij - Reguliere bijdrage	1.350.000	1.350.000
Nationale Postcode Loterij - Extra projectbijdrage	212.320	334.175
	1.562.320	1.684.175
Tussen de NV Nationale Postcode Loterij en IVN is in 1996 een overeenkomst gesloten waarin is bepaald dat IVN als beneficiënt zal delen in de opbrengst van de loterij. Deze overeenkomst is in 2021 verlengd tot en met 2025. De besteding van de jaarlijkse bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht.		
c Baten van subsidies van overheden		
c.1 Subsidie Provincies regulier	3.000.340	2.855.012
c.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.050.000	1.000.000
c.3 Overige subsidies overheden	5.921.914	5.988.639
	9.972.254	9.843.651
c.1 Subsidie Provincies regulier		
Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".		
c.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken		
Dit betreft de subsidies die ten behoeve van de activiteiten in de Nationale Parken zijn toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 3 toegelicht.		
c.3 Overige subsidies overheden		
Projectsubsidies provincies	1.588.298	1.986.638
Subsidies gemeenten	2.746.527	2.360.001
Overige subsidies overheden	1.587.089	1.642.000
	5.921.914	5.988.639

d Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	2022 Realisatie	2021 Realisatie
Bijdragen deelnemers	237.960	172.829
Baten SME Advies	988.934	972.993
d.1 Brutomarge webwinkel	145.839	165.161
Overige baten als tegenprestatie	582.497	391.575
	1.955.230	1.702.558
d.1 Brutomarge webwinkel		
Omzet webwinkel	403.779	462.985
Kostprijs omzet webwinkel	(257.940)	(297.824)
	145.839	165.161

e Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving. In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & administratie	Fondsen- werving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding (in €1.000)	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overige
Salarissen en sociale lasten	587	1.494	2.854	1.781	431	817	900
Pensioenlasten	51	130	249	155	38	71	79
Overige personeelskosten	49	124	237	148	36	68	75
Afschrijvingen	10	25	48	30	7	14	15
Huisvestingskosten	39	99	189	118	28	54	60
Kantoor en algemene koste	40	102	194	121	29	56	61
Directe kosten	277	705	1.346	840	203	385	425
Totaal	1.053	2.679	5.117	3.193	772	1.465	1.615

Besteding (in €1.000)	SME Advies	Doelstelling	Fondsen- werving	Beheer & administratie	2022 realisatie	2021 realisatie
Salarissen en sociale lasten	639	9.503	49	510	10.062	9.414
Pensioenlasten	17	791	4	43	838	754
Overige personeelskosten	56	794	4	43	841	724
Afschrijvingen	21	169	1	9	179	162
Huisvestingskosten	62	649	3	34	686	672
Kantoor en algemene koste	62	665	3	35	703	681
Directe kosten	212	4.392	23	237	4.652	3.956
Totaal	1.069	16.963	87	911	17.961	16.363

De kosten van Beheer & Administratie gerelateerd aan de totale kosten zijn voor 2022 uitgekomen op 5,1% (2021: 4,5%). Daarmee is de doelstelling om onder de norm van 6% te blijven ruimschoots behaald. Gedurende 2022 was het aantal FTE 158,79

NOW-steun

SME Advies heeft in navolging van 2020 ook in 2021 gebruik gemaakt van de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud werkgelegenheid (NOW-regeling). De ontvangen subsidie vanuit NOW 3.1 en 3.2 is in mindering gebracht op de personele lasten en bedraagt in 2021 € 63.886. Over de in 2020 ontvangen subsidies vanuit NOW 1.0, 2.0 en 3.0 is een terugbetalingsverplichting ontstaan van € 18.318. Hiermee is per saldo € 45.568 verantwoord in de jaarrekening van 2021. In 2022 heeft SME Advies geen subsidie vanuit de NOW-regeling meer aangewend.

Vennootschapsbelasting

Belastbaar bedrag SME Advies 2022

Resultaat voor belasting SME Advies	2.839
-------------------------------------	-------

Over dit resultaat is geen vennootschapsbelasting verschuldigd, het (negatieve) belastbaar bedrag wordt toegevoegd aan de compensabele verliezen. Hierover is geen belastinglatentie opgenomen.

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT) van Vereniging IVN

Bestuur en Directie

Het bestuur van Vereniging IVN wordt gevormd door de Algemeen Directeur, Jelle de Jong. De dagelijkse leiding is tevens in handen van het managementteam. De beloning van de bestuurder is als volgt weer te geven:

Dienstverband	2022	2021
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
Uren	36	36
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging	2022	2021
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	121.135	118.681
Beloningen betaalbaar op termijn	13.590	12.866
Totale bezoldiging	134.725	131.547
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	209.000

Aan de directeur zijn geen leningen of voorschotten verstrekt. De adviesregeling "Beloning directeuren Goede Doelen" geeft criteria om de zwaarte van de directiefunctie te wegen en komt zo tot normen voor maximale jaarinkomens. Op basis van deze criteria wordt de directiefunctie gewogen op 470 punten, waarbij voor 2022 een maximaal totaal jaarinkomen (exclusief sociale en pensioenlasten) van € 144.600 hoort. De directeur wordt beloond volgens de CAO Sociaal Werk en blijft onder het maximum.

Toezichthoudende topfunctionarissen die onbezoldigd zijn:

De Raad van Toezicht van Vereniging IVN ontvangt geen bezoldiging voor hun taken. Alleen de gemaakte onkosten worden vergoed. Er zijn geen belaste onkostenvergoedingen betaald. De Raad van Toezicht bestaat ultimo 2022 uit: Jetske van den Bijtel, Rolf Boersma, Bart Franken, Hans Gilissen, Saskia de Jonge, Boudewijn Kanen, Jurre Mulder en Janneken Sprangers.

Enkelvoudige Jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2022 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2022	31 december 2021
ACTIVA			
Materiële vaste activa	a	948.923	892.342
Financiële vaste activa	b	59.580	56.884
Voorraden		164.020	204.093
Vorderingen			
Nog te ontvangen projectsubsidies	c	682.235	689.985
Subsidies overheden	d	1.331.576	1.255.615
Debiteuren en overige subsidies	e	963.477	1.033.656
Vorderingen op groepsmaatschappijen	f	-	13.250
Overige vorderingen en overlopende activa		172.831	164.929
		3.150.119	3.157.435
Liquide middelen		6.867.633	4.547.994
Totaal		11.190.275	8.858.748
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	g	2.426.921	2.808.316
Bestemmingsreserves	h	379.681	372.541
		2.806.602	3.180.857
Kortlopende schulden			
Crediteuren		878.981	707.657
Schulden aan groepsmaatschappijen	i	8.300	8.300
Belasting, sociale premies en pensioen	j	1.149.221	700.514
Vooruitontvangen subsidies	k	5.867.798	3.865.793
Overige schulden en overlopende passiva	l	479.373	395.627
		8.383.673	5.677.891
Totaal		11.190.275	8.858.748

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2022

Bedragen in euro's	ref	2022 Realisatie	2022 Begroting	2021 Realisatie
Baten				
Baten van particulieren		350.185	476.000	324.652
Baten van bedrijven		646.882	558.000	851.459
Baten van fondsen		426.076	224.000	200.931
Baten van andere not-for-profit organisaties		2.424.672	672.000	1.617.371
Baten van loterijorganisaties	a	1.562.320	1.395.000	1.684.175
Baten van subsidies van overheden	b	9.972.254	11.205.000	9.843.651
Som van de geworven baten		15.382.389	14.530.000	14.522.239
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	c	966.296	1.120.000	729.565
Overige baten		71.683	-	75.329
Mutatie onderhanden werk personeel		99.695	-	184.528
Resultaat deelneming		2.696	-	(29.935)
Totaal baten		16.522.759	15.650.000	15.481.726
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en gezondheid	d	1.053.076	837.000	1.971.048
Natuur in de buurt	d	2.682.769	3.592.000	2.130.839
Kind en natuur	d	5.123.128	3.391.000	4.286.224
Natuur en recreatie	d	3.197.649	2.684.000	2.541.962
Jongeren	d	772.845	837.000	780.573
Vrijwilligers en educatie	d	1.466.445	1.400.000	1.401.274
Overig	d	1.616.373	1.688.000	1.484.103
Totaal besteed aan doelstellingen		15.912.284	14.429.000	14.596.022
Beheer en administratie	d	873.591	829.000	648.766
Werving baten	d	87.791	92.000	75.884
Totaal lasten		16.873.667	15.350.000	15.320.672
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		(350.908)	300.000	161.054
Financiële baten		950	-	1.250
Financiële lasten		(24.295)	-	(19.157)
Saldo financiële baten en lasten		(23.345)	-	(17.907)
Saldo baten en lasten		(374.253)	300.000	143.147
Bestedingspercentage lasten		96,3%	92,2%	94,3%
Percentage beheer & administratie		5,2%	5,4%	4,2%
Resultaatbestemming				
Continuïteitsreserve		(381.395)		58.084
Reserve Meerjarenvisie		-		75.000
Reserve verenigingsactiviteiten		-		-
Reserve Natuurontdekkers		1.757		3.499
Reserve Woesteland		(3.443)		(398)
Reserve Scharrelkidsfonds		8.828		6.962
Totaal		(374.253)		143.147

Toelichting op de enkelvoudige balans

a Materiële vaste activa

	Verbouwing	Inventaris	ICT	Totaal
Stand per 1 januari 2022				
Aanschafwaarde	545.930	583.360	1.360.340	2.489.630
Cumulatieve afschrijving	(115.005)	(359.622)	(1.122.661)	(1.597.288)
Boekwaarde per 1 januari	430.925	223.738	237.679	892.342
Mutaties 2022				
Investerings	-	67.113	157.868	224.981
Afschrijvingen	(16.254)	(36.207)	(115.939)	(168.400)
Boekwaarde per 31 december 2022	414.671	254.644	279.608	948.923
Stand per 31 december 2022				
Aanschafwaarde	545.930	650.473	1.518.208	2.714.611
Cumulatieve afschrijving	(131.259)	(395.829)	(1.238.600)	(1.765.688)
Boekwaarde per 31 december 2022	414.671	254.644	279.608	948.923
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	

b Financiële vaste activa

	2022	2021
Saldo per 1 januari	56.884	86.819
Aankoop deelneming	-	-
Resultaat lopend boekjaar	2.696	(29.935)
Saldo per 31 december	59.580	56.884
Kostprijs deelneming	29.374	29.374
Resultaat vorige boekjaren	27.510	57.445
Resultaat lopend boekjaar	2.696	(29.935)
Saldo per 31 december	59.580	56.884

Dit betreft een 85% belang in het aandelenkapitaal van Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies), alsmede aan 100% belang in Woldhuis Exploitatie B.V. Laatstgenoemde vennootschap is opgericht op 26 april 2017.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten.

d Subsidies overheden

	31-12-2022	31-12-2021
Vorderingen uit hoofde van subsidies van overheden	1.331.576	1.255.615
	1.331.576	1.255.615

Deze vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

e Debiteuren en overige subsidies

Vorderingen op debiteuren	963.477	1.033.656
	963.477	1.033.656

f Vorderingen op groepsmaatschappijen

Innovatie en Duurzaamheid BV (SME Advies)	-	13.250
	-	13.250

g Continuïteitsreserve	2022	2021
Saldo per 1 januari	2.808.316	2.590.292
Toevoeging reserve fusie ANMEC	-	159.940
Resultaatbestemming boekjaar	(381.395)	58.084
Saldo per 31 december	2.426.921	2.808.316

De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om te bevorderen dat IVN ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de vaste personeelslasten over 2022 is de reserve uitgekomen op 24% (2021: 31%) op basis van de enkelvoudige cijfers. De doelstelling is de reserve te laten groeien tot 3,5 mln in 2026.

h Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve Meerjarenvisie	2022	2021
Saldo per 1 januari	75.000	-
Resultaatbestemming boekjaar	-	75.000
Saldo per 31 december	75.000	75.000

De Bestemmingsreserve Meerjarenvisie is een reserve die wordt gebruikt voor grotere projecten die niet vanuit reguliere middelen worden gefinancierd maar wel nodig zijn voor de benodigde 'systeemverandering'. Het gaat hier specifiek om projecten die bijdragen aan onze doelstelling op langere termijn. Jaarlijks wordt een deel van het resultaat toegevoegd aan deze reserve.

Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten	2022	2021
Saldo per 1 januari	233.221	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	-	233.221
Resultaatbestemming boekjaar	-	-
Saldo per 31 december	233.221	233.221

De Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten is de algemene reserve van de voormalige vereniging. De reserve wordt ingezet voor de continuïteit van de ondersteuning van afdelingen en leden van de landelijke vereniging.

Bestemmingsreserve Natuurontdekkers		
Saldo per 1 januari	29.431	-
Overname reserve Natuurontdekkers	-	25.932
Resultaatbestemming boekjaar	1.757	3.499
Saldo per 31 december	31.188	29.431

In 2021 heeft de Stichting Natuurontdekkers besloten hun activiteiten onder te brengen bij Vereniging IVN en daarmee hun eigen stichting te beëindigen. Het saldo van de financiële baten en lasten uit deze activiteiten wordt jaarlijks aan de reserve toegevoegd of onttrokken.

Bestemmingsreserve Woesteland		
Saldo per 1 januari	7.614	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	-	8.012
Resultaatbestemming boekjaar	(3.443)	(398)
Saldo per 31 december	4.171	7.614

Woesteland is de jongerenafdeling van IVN. Het is een werkgroep en dus onderdeel van de landelijke vereniging. Hiermee worden de financiële baten en lasten meegenomen in de jaarrekening van de vereniging.

Bestemmingsreserve Scharrelkidsfonds

Saldo per 1 januari	27.275	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	-	20.313
Resultaatbestemming boekjaar	8.828	6.962
Saldo per 31 december	36.103	27.275

In 2013 heeft het landelijk bestuur van de voormalige vereniging besloten om een deel van de geworven baten uit fondsenwerving te reserveren in een fonds ten behoeve van projecten en activiteiten binnen het thema Kind & Natuur.

i Schulden aan groepsmaatschappijen

	31-12-2022	31-12-2021
Woldhuis Exploitatie B.V.	8.300	8.300
	8.300	8.300

j Belasting, sociale premies en pensioen

Loonheffingen	622.912	576.316
Pensioenpremie	409.042	8.368
Toeristenbelasting	4.799	4.428
Omzetbelasting	112.468	111.402
	1.149.221	700.514

k Vooruitontvangen subsidies

Tiny Forest - Nationale Postcode Loterij	-	190.847
Schone Rivieren - Nationale Postcode Loterij	223.763	632.222
Natuurrijke Schooldag - Nationale Postcode Loterij	1.609.964	-
Overige Projectsubsidies	4.034.071	3.042.724
	5.867.798	3.865.793

l Overige schulden en overlopende passiva

Vakantiedagen	338.145	298.411
Overige	141.228	97.217
	479.373	395.628

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

a Baten van loterijorganisaties

Bedragen in euro's	2022 Realisatie	2021 Realisatie
Nationale Postcode Loterij - Reguliere bijdrage	1.350.000	1.350.000
Nationale Postcode Loterij - Extra projectbijdrage	212.320	334.175
	1.562.320	1.684.175

De besteding van de reguliere bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht.

b Baten van subsidies van overheden

b.1 Subsidie Provincies regulier	3.000.340	2.855.012
b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.050.000	1.000.000
b.3 Overige subsidies overheden	5.921.914	5.988.639
	9.972.254	9.843.651

b.1 Subsidie Provincies regulier

Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".

b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken

Dit betreft de subsidie van het ministerie van Economische Zaken die ten behoeve van onze activiteiten in de Nationale Parken jaarlijks wordt toegekend. De besteding van deze subsidie wordt in bijlage 3 toegelicht.

b.3 Overige subsidies overheden

Subsidies gemeenten	2.746.527	2.360.001
Projectsubsidies provincies	1.588.298	1.986.638
Overige subsidies overheden	1.587.089	1.642.000
	5.921.914	5.988.639

c Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten

Bijdragen deelnemers	237.960	172.829
Omzet accommodaties	582.497	391.575
c.1 Brutomarge webwinkel	145.839	165.161
	966.296	729.565

c.1 Brutomarge webwinkel

Omzet webwinkel	403.779	462.985
Kostprijs omzet webwinkel	(257.940)	(297.824)
Brutomarge webwinkel	145.839	165.161

d Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving.

In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling voortgekomen:

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & Administratie	Fondsenwerving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden op basis van de relatieve urenbesteding per categorie toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding Bedragen in euro's	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overig
Salarissen en sociale lasten	586.620	1.494.448	2.853.860	1.781.264	430.516	816.889	900.408
Pensioenlasten	51.202	130.440	249.094	155.474	37.577	71.301	78.590
Overige personeelskosten	48.809	124.344	237.452	148.208	35.821	67.968	74.917
Afschrijvingen	9.844	25.079	47.892	29.892	7.225	13.709	15.110
Huisvestingskosten	38.827	98.913	188.889	117.897	28.495	54.068	59.595
Kantoor en algemene kosten	39.928	101.720	194.248	121.242	29.303	55.602	61.286
Directe (materiële) kosten	277.845	707.825	1.351.693	843.672	203.908	386.909	426.466
Totaal	1.053.076	2.682.769	5.123.128	3.197.649	772.845	1.466.445	1.616.373

Besteding	Doelstelling	Fondsen- werving	Beheer & administratie	2022 realisatie	2021 realisatie
Salarissen en sociale lasten	8.864.004	48.904	486.637	9.399.546	8.709.611
Pensioenlasten	773.678	4.269	42.475	820.422	736.033
Overige personeelskosten	737.520	4.069	40.490	782.079	658.453
Afschrijvingen	148.750	821	8.166	157.737	141.519
Huisvestingskosten	586.684	3.237	32.209	622.130	618.936
Kantoor en algemene kosten	603.330	3.329	33.123	639.782	632.829
Directe (materiële) kosten	4.198.319	23.163	230.489	4.451.971	3.823.292
Totaal	15.912.284	87.791	873.591	16.873.667	15.320.672

De kosten van Beheer & Administratie voor 2022 in relatie tot de totale kosten bedraagt 5,2% (2021: 4,3%). De doelstelling van IVN om onder de norm van 6% te blijven is in 2022 derhalve gehaald.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke invloed hebben op de jaarrekening.

Resultaatbestemming

De Raad van Toezicht heeft de door de Raad van Bestuur voorgestelde resultaatbestemming zoals opgenomen in de jaarrekening en weergegeven in de geconsolideerde staat van baten en lasten 2022 goedgekeurd.

Amsterdam, 24 juni 2023

Bestuur

Jelle de Jong

Raad van Toezicht

Hans Gilissen (voorzitter)

Jetske van den Bijtel

Rolf Boersma

Bart Franken

Saskia de Jonge

Boudewijn Kanen

Jurre Mulder

Janneken Sprangers

Origineel getekend door Jelle de Jong namens de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Toezicht.

Bijlage 1

Verdeling reguliere bijdrage Nationale Postcodeloterij 2022

	2022	2021
Inhoudelijke speerpunten	347.500	397.500
Kind en Natuur	50.000	80.000
Jongeren	30.000	65.000
Natuur in de Buurt	25.000	-
Natuur en Gezondheid	50.000	50.000
Natuur en Recreatie	115.000	110.000
Cursushuis	70.000	80.000
Operatie Steenbreek	7.500	2.500
Duurzaamheid	-	10.000
Campagnes	157.500	215.000
Modderdag	20.000	17.500
Buitenlesdag	35.000	35.000
Moestuinieren	52.500	45.000
Hartje Winter	15.000	7.500
Slootjesdagen	25.000	60.000
Fete de la Nature	10.000	20.000
Zuurnatuur	-	30.000
Marketing & Communicatie	500.000	450.500
Corporate Communicatie	50.000	65.000
Interne communicatie	40.000	40.000
Pers, PR & Lobby	55.000	33.000
Website	100.000	75.000
Digital	75.000	50.000
Systeem/CRM	30.000	57.000
Fondsenwerving	20.000	15.000
Mens en Natuur	75.000	70.000
Op Padcast Natuurgidsen	5.000	10.000
Route app	10.000	7.500
Lokale PR en werving	10.000	13.000
Ledenwervingsacties	30.000	15.000
Functioneren van de Vereniging	310.000	252.000
Samen meer Bereiken	120.000	110.000
Ledenservice en -administratie	75.000	35.000
Ledenpanel	5.000	-
Besturing IVN	20.000	17.000
Secretaris	75.000	70.000
Voorzittersdag	5.000	-
Training vertrouwenspersonen	5.000	-
Kind en Natuur: Natuurontdekkers	5.000	5.000
Bestuurlijke projecten	-	2.500
Verzekering	-	7.500
Bereik- en impactmeting	-	5.000
Regionale bijdragen	35.000	35.000
Totaal besteed	1.350.000	1.350.000

Bijlage 2

Verdeling reguliere subsidie provincies 2022

In onderstaand overzicht staan de bedragen vermeld overeenkomstig de subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen voor reguliere jaarlijkse subsidies van de verschillende provincies.

	2022	2021
Provincie Drenthe	330.453	385.911
Provincie Flevoland	151.419	148.450
Provincie Fryslân	217.600	192.600
Provincie Gelderland	292.449	287.560
Provincie Groningen	124.000	121.000
Provincie Limburg	250.904	230.709
Provincie Noord-Brabant	175.615	170.195
Provincie Noord-Holland	200.750	184.850
Provincie Utrecht	206.312	197.139
Provincie Zeeland	720.838	606.598
Provincie Zuid Holland	330.000	330.000
	3.000.340	2.855.012

Bijlage 3

Subsidie Nationale Parken 2022 - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

In de kolom toezegging zijn de bedragen vermeld overeenkomstig de aanvraag en de brief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 1 december 2022 (kenmerk DGNVLG / 22043151, verplichtingnummer: 1400012922)

In de kolom besteed zijn de werkelijke bestede en ingehuurde uren vermeld met daarnaast de omrekening in geld tegen normtarieven.

	Toe­zeg­ging	Besteed door IVN	
	euro	uren	euro
Lauwersmeer	66.739	796	67.032
Schiermonnikoog	37.288	85	7.637
Detachering Schiermonnikoog			29.644
De Alde Feanen	37.289	416	37.333
Drents-Friese Wold	54.062	602	54.090
Dwingelderveld	24.611	274	24.619
Drentsche Aa	66.739	793	66.752
Weerribben-Wieden	66.700	833	66.808
De Sallandse Heuvelrug	62.264	771	62.266
De Hoge Veluwe	37.289	415	37.288
Utrechtse Heuvelrug	32.814	366	32.885
Duinen van Texel	41.495	462	41.511
Zuid-Kennemerland	70.779	836	75.115
Oosterschelde	133.477	1.654	133.510
De Biesbosch	32.814	382	34.300
De Loonse en Drunense Duinen	58.732	747	58.838
De Groote Peel	34.386	421	34.416
De Maasduinen	34.386	401	34.635
De Meinweg	34.386	424	34.445
Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide	23.750	273	23.809
Landelijke ondersteuning	50.000	569	49.988
Nieuw Land	50.000	629	49.776
	1.050.000	12.146	1.056.695

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het Bestuur van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (hierna: IVN) te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van IVN per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' (hierna: RJ 650) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna: WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van IVN zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Anticumulatiebepaling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- Bestuursverslag;
- Overige gegevens;
- Bijlage 1: Verdeling reguliere bijdrage Nationale Postcode Loterij 2022;
- Bijlage 2: Verdeling reguliere subsidies provincies 2022;
- Bijlage 3: Subsidie Nationale Parken 2022 – Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 650 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 650.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650 en WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 4 juli 2023

Mazars N.V.

Origineel was getekend door drs. M. van Dijk RA